



SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2020-12-09
Stockholm

Mål nr
M 4761-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-28 i mål nr M 3340-05 och M 2994-12, se bilaga A

PARTER

Klagande

Nordvästra Skånes Renhållnings AB
251 89 Helsingborg

Ombud: advokaten B H

Motparter

1. Helsingborgs stad genom Miljönämnden
251 89 Helsingborg

2. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

SAKEN

Uppskjuten fråga om utsläpp av behandlat lak-, dag- och processavloppsvatten m.m.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på följande sätt:

1. Punkten B i domslutet ändras på så sätt att frågan om vilka villkor som slutligt ska gälla för BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink i behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten på nytt skjuts upp under en provotid. Bolaget ska under den fortsatta provotiden utreda

U1. möjligheten att vidta åtgärder och trimma in processerna med målet att nå ett reningsresultat som innebär att föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin, före eventuell

Dok.Id 1631667

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

sammanblandning med vatten från Rökilledepoin, som årsmedelvärde inte överstiger följande halter

Parameter	Halt	Enhet
BOD ₇	10	mg/l
Totalkväve	15	mg/l
Ammoniumkväve	4	mg/l
Totalfosfor	0,5	mg/l
Bly	3	µg/l
Koppar	20	µg/l
Zink	80	µg/l

U2. möjligheten att komplettera behandlingsanläggningarna med våtmarksteknik.

Resultatet av utredningarna med förslag till villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast **den 31 juli 2021**. Under prövotiden eller till dess annat bestäms ska följande provisoriska föreskrift gälla:

P1. Föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får, före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin, som årsmedelvärde inte överstiga följande halter.

Parameter	Halt	Enhet
BOD ₇	50	mg/l
Totalkväve	30	mg/l
Ammoniumkväve	25	mg/l
Totalfosfor	2	mg/l
Bly	6	µg/l
Koppar	35	µg/l
Zink	110	µg/l

Om ovannämnda begränsningsvärde överstigs ska bolaget underrätta tillsynsmyndigheten samt närmare undersöka orsaken och vidta åtgärder i syfte att kunna innehålla värdet.

2. Villkor 34 ska ha följande lydelse:

34. Föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får, före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin, som årsmedelvärde inte överstiga följande halter.

Parameter	Tom 2021	Fr o m 2022	Enhet
TOC	90	50	mg/l
Oljeindex	0,5	0,5	mg/l
Kadmium	0,2	0,2	µg/l
Krom	15	15	µg/l
Kvicksilver	0,20	0,10	µg/l
Nickel	30	30	µg/l
Arsenik	-	10	µg/l

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nordvästra Skånes Renhållnings AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska *i första hand* ändra mark- och miljödomstolens dom enligt följande:

A. De slutliga villkoren för BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink ska upphävas och provotiden enligt U1 och U2 förlängas för de parametrarna till den 31 januari 2021.

B. Följande provisoriska föreskrift ska förordnas att gälla under den fortsatta provotiden och till dess annat beslutas.

P1. Föroreningsinnehållet i lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får, före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin, som årsmedelvärde inte överskrida följande halter.

Parameter	Halt	Enhet
BOD ₇	50	mg/l
Totalkväve	30	mg/l
Ammoniumkväve	25	mg/l
Totalfosfor	2	mg/l
Bly	6	µg/l
Koppar	35	µg/l
Zink	110	µg/l

Om ovannämnda begränsningsvärden överskrids ska bolaget underrätta tillsynsmyndigheten samt närmare undersöka orsaken och vidta åtgärder i syfte att kunna innehålla värdet.

C. Villkor 34 ska ändras till följande lydelse (ändringar i förhållande till mark- och miljödomstolens dom markeras med kursiv text):

34. Föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får, *före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin*, som årsmedelvärde inte överstiga följande halter.

Parameter	Tom 2021	Fr o m. 2022	Enhet
TOC	90	50	mg/l
Oljeindex	0,5	0,5	mg/l

Kadmium	0,2	0,2	µg/l
Krom	15	15	µg/l
Kvicksilver	0,20	0,10	µg/l
Nickel	30	30	µg/l
Arsenik	-	10	µg/l

Bolaget har *i andra hand* yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska ändras på så sätt att villkor 34 får följande lydelse:

34. Föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får, *före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin*, som årsmedelvärde inte överstiga följande halter.

Parameter	Tom 2021	Fr o m 2022	Enhet
BOD ₇	50	20	mg/l
TOC	90	50	mg/l
Totalkväve	30	20	mg/l
Ammoniumkväve	25	8	mg/l
Totalfosfor	2,0	1,5	mg/l
Oljeindex	0,5	0,5	mg/l
Bly	9	8	µg/l
Kadmium	0,2	0,2	µg/l
Koppar	30	40	µg/l
Krom	15	15	µg/l
Kvicksilver	0,20	0,10	µg/l
Nickel	30	30	µg/l
Zink	120	110	µg/l
Arsenik	-	10	µg/l

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har medgett att begränsningsvärdena ska gälla vid utsläpp till damm 10B och inte till damm 10A men i övrigt motsatt sig yrkad ändring.

Helsingborgs stad, genom Miljönämnden, har medgett bolagets yrkanden enligt A, B och C ovan med den justeringen att bolaget under den förlängda provotiden måste vidta de reningsåtgärder som krävs för att mark- och miljödomstolens begränsningsvärden från 2022 klaras för de aktuella parametrarna. Det förutsätts också att kommande begränsningsvärden gäller före eventuell inblandning med vatten från Rökilledepoin. Staden har motsatt sig bolagets yrkande i andra hand.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört bl.a. följande:

Bolaget saknar såväl faktiska som rättsliga förutsättningar att klara det föreskrivna villkoret för de sju parametrarna BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink i den punkt inom vattenreningsanläggningen som mark- och miljödomstolen bestämt. Villkoret ska därför upphävas och bolaget ges möjlighet att fortsatt utreda förutsättningarna att förbättra reningen för de angivna parametrarna. Om domstolen skulle anse att det saknas förutsättningar att förlänga prøvotiden och att slutliga villkor ska meddelas redan nu för samtliga parametrar måste i vart fall det slutliga villkoret ändras enligt andrahandsyrkandet eftersom bolaget saknar såväl rättsliga som faktiska förutsättningar att klara de föreskrivna villkoren i den punkt i vattenreningsanläggningen som mark- och miljödomstolen bestämt.

Det föreskrivna villkoret gällande BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve och totalfosfor är avsevärt strängare än vad bolaget har uppnått historiskt och kan förväntas att uppnå, även med betydande fortsatta reningsåtgärder. Värdena har även fastställts utan hänsyn till den förändrade reningsmetoden som har införts efter 2018. Vidare vore det inte rättssäkert att vid föreskrivandet av ett straffsanktionerat begränsningsvärde endast utgå från 2018. I förhållande till 2018 är marginalerna dessutom ytterst små för näringsämnen för den period som slutar 2021. Vad gäller den period som inleds vid ingången av 2022 finns inga marginaler alls, oavsett om jämförelsen görs med medelvärden för åren 2015-2018 eller endast med värdena för år 2018. Föreskrivna värden för den perioden förutsätter i stället relativt stora utsläppsminskningar.

Vad gäller metallerna bly, koppar och zink är det inte möjligt att utgå från de historiska värdena på grund av den förändring av vattenreningssystemet som genomfördes i slutet av 2018. Förändringen har medfört att sedimenteringsvolymen för näringsfattiga vattenströmmar har minskat eftersom dessa strömmar numera sorteras ut och inte passerar lika många dammar. Eftersom en avsevärd sedimentationsvolym gått förlorad kan föreskrivna begränsningsvärden inte innehållas. För att jämförelse ska kunna ske

med föregående års utgående halter måste sedimenteringen i både damm 10A och 10B beaktas. De föreskrivna villkorshalterna enligt mark- och miljödomstolens dom gäller dock vid avledning från damm 10A och inte 10B som bolaget yrkat. Sedimentationsdamm 10A är en uppsamlingsdamm för tre olika flöden från ett stort antal ytor och i många fall den första uppsamlingsdammen där tillförlitlig provtagning kan ske. Det var av mindre betydelse historiskt eftersom vattnet då gick genom hela reningsystemet med dess större sedimentationsyta. Utsorteringen av näringsfattiga vattenströmmar innebär att det måste finnas en större säkerhetsmarginal i utgående begränsningsvärden då åtgärder inte, på samma sätt som förut, kan utföras proaktivt vid förändringar i inkommande halter till 10A.

Att bolaget inte kan innehålla de med straffsanktion fastställda villkoren visas även av utsläppsvärden för 2019 (till och med november månad). Av utsläppsresultatet för bly, som avser hela 2019, framgår att halten för bly inte har kunnat innehållas i den fastställda utsläppspunkten inom anläggningen, trots att bolaget har vidtagit åtgärder. Av utsläppsresultaten framgår bl.a. att begränsningsvärdet på 3 µg/l för bly i utgående vatten (i punkt 10A) har överskridits. Årsmedelvärdet för det utgående vattnet under året var 6 µg/l. Värdet på 3 µg/l föreslogs visserligen av bolaget och är betydligt lägre än det värde som gällde under prövotiden på 10 µg/l. Bolagets bedömning av möjligt begränsningsvärde gjordes dock utifrån förutsättningen att bolagets villkor på sedvanligt vis skulle gälla först vid utsläpp till recipient (dvs. i punkten 10B). Vid punkten 10B har betydande sedimentering skett i systemet. Under 2019 har bolaget genomfört flera åtgärder för att försöka innehålla begränsningsvärdet på 3 µg/l för bly i utgående vatten (i punkt 10A), men utan att lyckas. Utgående vatten från 10B har under 2019 däremot innehållit värdet.

I samtliga tekniska redovisningar och under hela målets handläggning har utloppsmagasinet benämnts 10B av både bolaget och motparterna. I föreskrivet villkor 34 avses således med utloppsmagasin damm 10B. Däremot förekommer en felskrivning i domskälen.

Anledningen till att mark- och miljödomstolen har bestämt att villkor 34 ska gälla vid avledning från damm 10A är att vatten både från den aktuella verksamheten och Rökilledepoinin leds till damm 10B före gemensam avledning till Öresund. För att undvika den av mark- och miljödomstolen och länsstyrelsen befarade utspädningen – och för att ge bolaget någon som helst möjlighet att oaktat kostnaderna nå yrkade halter – måste därför villkoret också ändras på så vis att det möjliggör en utbyggnad av nuvarande sedimenteringsdammen 10A genom en minskning av den efterföljande dammen 10B. Av villkoret måste följaktligen framgå att begränsningsvärdena ska gälla före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoinin. Med den lydelsen skulle bolaget ges möjlighet att bygga ut sedimenteringsvolymen i damm 10A samt där införa kompletterande gröna steg, som tidigare var avsedd att införas i damm 10B, före sammanblandning med vatten från Rökilledepoinin.

Vattensystemet behöver ytterligare tid för intrimning innan ett fullgott reningsresultat kan väntas. Processen är ännu inte helt optimerad eller stabiliserad. Det saknas därför förutsättningar att fastställa slutliga villkor för de överklagade parametrarna. Under intrimningstiden avser bolaget att bl.a. genom uppvärmning av vattnet med spillvärme förlänga den tid under vilken biologisk rening kan ske samt införa s.k. gröna steg. Åtgärderna bedöms minska förekomsten av såväl näringsämnen som metaller.

Den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen är deponi och det är därför felaktigt att lägga BAT-slutsatserna för avfallsbehandling till grund för bedömning av begränsningsvärden och bästa möjliga teknik.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande:

Begränsningsvärdena bör gälla vid utsläpp till damm 10B och inte till damm 10A som mark- och miljödomstolen föreskrivit.

Bolaget har haft god tid på sig att säkerställa rimliga utsläppshalter från reningsanläggningen eftersom prøvotiden har förlängts flera gånger under tolv års tid.

Reningstekniken för den här typen av anläggningar är utprovad och den förväntade reningseffekten känd. Det går därmed att föreskriva slutliga villkor.

Föreskrivna utsläppshalter är miljömässigt motiverade och rimliga med hänsyn till recipientskyddet och miljö kvalitetsnormerna samt bolagets ekonomiska och tekniska förutsättningar. Bolaget har hänvisat till utsläppshalter i form av medelvärden för åren 2015–2018. Det ger inte en rättvisande bild av utsläppsförhållandena över tid eftersom de höga utsläppshalterna för 2016 och 2017 beror på att reningsanläggningen inte fungerade. Bolaget har nu genomfört ett kartläggningsarbete av de sista föroreningskällorna samt identifierat problemen som ligger till grund för att reningsprocessen inte har fungerat som avsett. Det bör därför vara bolagets utsläppshalter för 2018 som ska vara utgångspunkt vid jämförelse med de begränsningsvärden mark- och miljödomstolen föreskrivit fram till 2021. Föreskrivna begränsningsvärden, avseende 2018, innehålls av bolaget. Det har inte framkommit något som tyder på att reningen i reningsanläggningen framöver skulle försämrats. För 2019 (t.o.m. november) innehåller bolaget, med undantag för bly, de utsläppshalter mark- och miljödomstolen föreskrivit ska gälla till och med 2021. Med hänsyn till bl.a. de intrimningsåtgärder bolaget redovisat kan det inte anses orimligt för bolaget att innehålla de utsläppshalter som ska gälla från och med 2022. Vad gäller marginaler får det faktum att begränsningsvärdena är föreskrivna som årsmedelvärden anses vara fullt tillräckliga.

Den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen är återvinning och bortskaffande, inte deponi, vilket innebär att verksamheten omfattas av BAT-slutsatserna för avfallsbehandling.

Helsingborgs stad har anfört bl.a. följande:

Flertalet av begränsningsvärdena i mark- och miljödomstolens dom har utgjort målsättningsvärden i ärendet som bör uppnås av bolaget. Nivån på utsläppshalterna bör ses i ljuset av ett behov av ett långsiktigt skydd för recipienten. Staden har tidigare i ärendet, utan att få gehör, ansett att vattnet ännu inte är lämpligt att släppas till recipient eftersom bolaget inte uppnår de värden som eftersträvas. Bolagets yrkande

om förlängd provotid medges men när det gäller den provisoriska föreskriften måste bolaget vidta de reningsåtgärder som krävs för att mark- och miljödomstolens begränsningsvärden som gäller från 2022 klaras för aktuella parametrar. Det förutsätts också att kommande begränsningsvärden gäller före eventuell inblandning med vatten från Rökilledepoin. Bolagets yrkande i andra hand innebär alltför höga utsläppsvärden för ett flertal parametrar ur ett recipientperspektiv.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopps AB har yttrat sig i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att det av mark- och miljödomstolen föreskrivna villkoret 34 gäller föroreningsinnehåll i vattnet vid utsläpp till utloppsmagasinet. Av utredningen i målet tillsammans med beskrivningen i mark- och miljödomstolens domskäl framgår att med utloppsmagasinet avses damm 10B. Det förhållandet att det i domskälen efter utloppsmagasinet står (10A) bedöms vara en felskrivning (se sidan 43 tredje stycket sista meningen i mark- och miljödomstolens dom).

Frågan i målet är om det finns förutsättningar att avsluta provotiden och fastställa slutliga villkor när det gäller verksamhetens utsläpp av BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink i behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten.

Bolaget har i mark- och miljödomstolen redovisat uppmätta utsläppsvärden för ett antal år och har i Mark- och miljööverdomstolen kompletterat redovisningen med utsläppsvärden fram till november 2019 och för bly för hela 2019. Bolaget har pekat på att de historiska värdena inte ger en rättvisande bild. Det hänger samman med en rad omständigheter bl.a. att reningsanläggningen inte har fungerat under 2016 och 2017 samt att det har genomförts förändringar i reningsanläggningen under 2018. Enligt länsstyrelsen är det riktigt att redovisade utsläppshalter för 2016 och 2017 inte är rättvisande eftersom reningsanläggningen inte fungerade då.

Med hänsyn till de omständigheter som redovisats finner Mark- och miljööverdomstolen att de historiska värdena inte fullt ut kan läggas till grund för bedömningen. Om en jämförelse ändå görs mellan redovisade värden och de värden som enligt mark- och miljödomstolens villkor gäller till och med 2021 innehålls dessa i aktuell mätpunkt för 2018 och 2019, förutom för bly där värdet överskrider 2019. För några parametrar är dock marginalen mellan uppmätt värde och villkorsreglerat värde liten. Om en jämförelse i stället görs med de värden som enligt mark- och miljödomstolens villkor gäller från och med 2022 kan konstateras att bolaget 2018 överskrider samtliga överklagade parametrar avseende näringsämnen. I förhållande till 2019 års redovisning, som visserligen inte omfattar ett helt år men som avser tiden efter förändringarna i vattenreningsystemet under 2018, överskrider bolaget värdena för samtliga överklagade parametrar förutom zink. För vissa parametrar är skillnaden stor mellan uppmätt värde och villkorsreglerat värde. Marginalen mellan uppmätt värde och villkorsreglerat värde för zink är vidare liten. Mark- och miljödomstolens villkor avser på samma sätt som bolagets redovisningar årsmedelvärden.

Mark- och miljödomstolens villkor 34 avser, till skillnad från vad som gällt enligt t.ex. tidigare gällande provisoriska föreskrift och utredningsuppdrag U1, värden vid avledning från damm 10A och inte från damm 10B. Som skäl för detta har mark- och miljödomstolen hänvisat till bl.a. att villkoret med värden uttryckta som halter måste gälla före eventuell utspädning i damm 10B och att det i nämnda damm dessutom sker en sammanblandning med vatten från Rökilledepoin. Med anledning av att damm 10B inte längre ingår har bolaget anfört att en betydande sedimenteringsvolym gått förlorad som innebär att föreskrivna värden inte kan innehållas. Enligt bolaget måste ett kommande villkor därför möjliggöra en utbyggnad av nuvarande damm 10A genom en minskning av den efterföljande dammen 10B. Det innebär en ökning av sedimenteringsvolymen i 10A och gör det möjligt att införa kompletterande gröna steg där, vilket tidigare var tänkt att införas i damm 10B, före sammanblandning med vatten från Rökilledepoin. Bolaget har därför yrkat att det ska läggas till i villkoret att begränsningsvärdena ska gälla ”före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin” och menar att det möjliggör nämnda ombyggnad av damm 10A. För att minska förekomsten av näringsämnen och metaller i vattnet i aktuell mätpunkt har

bolaget, utöver nämnda ombyggnad av damm 10A och införandet av gröna steg, anfört att det även avser att genom uppvärmning av vattnet med spillvärme förlänga den tid under vilken biologisk rening kan ske.

Mark- och miljööverdomstolens slutsats av redovisningen ovan är att det inte finns tillräcklig utredning till stöd för att reningsanläggningen i nu aktuell mätpunkt klarar de utsläppsnivåer som har föreskrivits i mark- och miljödomstolens slutliga villkor. De åtgärder bolaget avser vidta bedöms kunna minska halterna av både metaller och näringsämnen men det är oklart vilka utsläppsnivåer detta kommer att leda till. Mot den bakgrunden anser Mark- och miljööverdomstolen att frågan om vilka villkor som slutligt ska gälla för BOD₇, totalkväve, ammoniumkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink i behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten på nytt ska skjutas upp under en provotid i huvudsak enligt bolagets förstahandsyrkande. I förhållande till tidigare gällande utredningsuppdrag U1 ändras mätpunkten för att överensstämja med den som gäller enligt den provisoriska föreskriften P1 och villkor 34. Utsläppsvärdena enligt tidigare gällande utredningsuppdrag U1 bedöms kunna kvarstå trots den förändrade mätpunkten. Värdet avseende zink i U1 ska dock, med hänsyn till vad som framkommit av utredningen, ändras till 80 mg/l. Vidare ska villkor 34 ändras i enlighet med bolagets förstahandsyrkande för att tydliggöra att begränsningsvärdena, t.ex. för det fall anläggningen får en annan utformning, fortfarande gäller före eventuell sammanblandning med vatten från Rökilledepoin.

Även om provotiden har förlängts flera gånger tidigare och det mesta utredningsarbetet därför redan bör vara utfört finner Mark- och miljööverdomstolen med hänsyn till omfattningen av de åtgärder bolaget nu avser utföra och den tid som passerat sedan bolaget överklagade mark- och miljödomstolens dom att provotiden ska förlängas till den 31 juli 2021. Vad som anförts i målet i övrigt t.ex. gällande BAT-slutsatser förändrar inte ovanstående bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2021-01-07

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Roger Wikström, tekniska rådet Yvonne Eklund samt hovrättsrådet Li Brismo, referent.

Föredragande har varit Fannie Finnved.



VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-28
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2994-12
M 3340-05

SÖKANDE

Nordvästra Skånes Renhållnings AB
251 89 Helsingborg

Ombud: Advokat B H

SAKEN

Ansökan om tillstånd till verksamheten vid NSR Återvinningsanläggning
Helsingborg, Helsingborgs kommun; uppskjuten fråga

Avrinningsområde: 95 N: 6216194 E: 350956

DOMSLUT

- A. Mark- och miljödomstolen avvisar ansökan om ändring av den provisoriska föreskriften P2 för år 2018.
- B. Mark- och miljödomstolen upphäver de provisoriska föreskrifterna P1 – P4, avslutar prövotiden och föreskriver följande ytterligare villkor för det tillstånd till verksamheten vid NSR Återvinningsanläggning Helsingborg som meddelades genom deldom den 11 januari 2007 i mål M 3340-05. Villkoren ska även gälla för det ändringstillstånd som meddelades genom deldom den 27 november 2012 i mål M 2994-12.
33. Uppsamlat lakvatten och dagvatten får inte avledas till Väla bäck.

Dok.Id 435521

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-253 46	måndag – fredag 08:00–16:00

Mark- och miljödomstolen

34. Föroreningsinnehållet i det lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som efter rening avleds till utloppsmagasin får som årsmedelvärde inte överstiga följande halter.

Parameter	Tom 2021	Fr o m 2022	enhet
BOD ₇	50	10	mg/l
TOC	90	50	mg/l
Totalkväve	30	15	mg/l
Ammoniumkväve	25	4	mg/l
Totalfosfor	2,0	0,5	mg/l
Oljeindex	0,5	0,5	mg/l
Bly	3	3	µg/l
Kadmium	0,2	0,2	µg/l
Koppar	30	20	µg/l
Krom	15	15	µg/l
Kvicksilver	0,20	0,10	µg/l
Nickel	30	30	µg/l
Zink	80	80	µg/l
Arsenik	-	10	µg/l

Mark- och miljödomstolen

TIDIGARE BESLUT

Miljödomstolen (numera mark- och miljödomstolen) har genom deldom den 11 januari 2007 i mål M 3340-05 lämnat Nordvästra Skånes Renhållnings AB (NSR) tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten vid Filborna återvinningsanläggning, numera NSR Återvinningsanläggning Helsingborg.

I avgörandet sköt miljödomstolen upp frågan om vilka villkor som ska gälla dels ifråga om utsläpp av behandlat lak- och dagvatten, dels skyddsåtgärder mot inträngande grundvatten samt åtgärder för att i övrigt begränsa mängden lakvatten, dels åtgärder mot luktstörningar i omgivningen.

I deldom den 16 december 2009 (M 981-09) lämnade miljödomstolen dels ändringstillstånd avseende avfallsförbränning, dels ändrade villkor 2, 3 och 8 i grundtillståndet.

I deldom den 21 juni 2011 avslutade mark- och miljödomstolen prövotiden, såvitt avser åtgärder mot luktstörningar.

Vad gäller de uppskjutna frågorna utsläpp av vatten samt skydd mot inträngande grundvatten, skulle NSR utreda följande.

U1. Tekniska och ekonomiska förutsättningar att genom lokal behandling av lak- och dagvatten kunna avleda detta vatten direkt till recipient.

U2. Tekniska och ekonomiska förutsättningar att minska mängden inträngande grundvatten samt att genom behandling av olika delströmmar m.m. begränsa uppkomsten av förorenat vatten.

Genom deldom den 11 november 2010 förordnade miljödomstolen om följande tillägg till punkt U1.

”Miljökonsekvenserna i recipienten (Väla bäck och Öresund) av direktavledning

Mark- och miljödomstolen

jämfört med avledning via Öresundsverket ska belysas med avseende på ekotoxikologi, årliga utsläppsmängder samt fastställda miljökvalitetsnormer vid vald utsläppspunkt. Utredningsarbetet ska ske med beaktande av möjligheterna att certifiera slamproduktionen vid Öresundsverket enligt REVAQ.”

I deldom den 27 november 2012 lämnade mark- och miljödomstolen NSR ändringstillstånd (M 2994-12) till vissa ytterligare behandlingsmetoder. I deldomen föreskrevs att prøvotidsförordnandet i grundtillståndet skulle gälla i tillämpliga delar även för den verksamheten.

Som provisoriska föreskrifter, såvitt nu är i fråga, gäller vad domstolen förordnat i deldomar 11 januari 2007, 11 november 2010 och 17 februari 2011, samtliga i mål M 3340-05.

I deldom den 3 februari 2014 i mål nr M 3340-05 m.fl. avslutade mark- och miljödomstolen prøvotiden, såvitt avser skyddsåtgärder mot inträngande grundvatten samt åtgärder för att i övrigt begränsa mängden lakvatten, samt meddelade slutliga villkor 31 och 32. Domstolen sköt på nytt frågan om vilka villkor som ska slutligt gälla ifråga om utsläpp av behandlat lak- och dagvatten.

Under den fortsatta prøvotiden skulle bolaget anlägga och ta i drift en reningsanläggning för förorenat vatten i huvudsaklig överensstämmelse med vad man beskrivit i prøvotidsredovisningen, samt därefter avleda det renade vattnet till Öresund (Västhallen). Opåverkat yt- och dagvatten får avledas till Väla bäck. Bolaget skulle vidare under prøvotiden utreda

U1) möjligheten att trimma in processerna med målet att nå ett reningsresultat motsvarande de begränsningsvärden som länsstyrelsen yrkat,

U2) möjligheten att komplettera behandlingsanläggningarna med våtmarksteknik,

U3) tekniska och ekonomiska möjligheter att minska belastningen av perfluorerade ämnen på behandlingsanläggningarna och recipienten.

Mark- och miljödomstolen

Domstolen beslutade om följande provisoriska föreskrifter.

P1). Ett år efter det att domen vunnit laga kraft får behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten inte annat än i undantagsfall avledas till Öresundsverket. (upphävd genom Mark- och miljööverdomstolens dom den 10 februari 2015 i mål M 1865-14).

P2). Föroreningsinnehållet i lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som avleds till Öresund eller Väla bäck får som årsmedelvärde inte överskrida följande halter.

Parameter	enhet	Öresund	Väla bäck
BOD	mg/l	15	-
TOC	mg/l	100	30
N-tot	mg/l	25	10
NH4-N	mg/l	5	5
P-tot	mg/l	1,5	0,3
Klorid	mg/l	-	50
Oljeindex	mg/l	5	5
Bly	µg/l	10	8
Kadmium	µg/l	0,5	0,5
Koppar	µg/l	50	20
Krom	µg/l	50	25
Kvicksilver	µg/l	0,1	0,1
Nickel	µg/l	50	30
Zink	µg/l	100	75

Om ovannämnda begränsningsvärden överskrids ska bolaget underrätta tillsynsmyndigheten samt närmare undersöka orsaken och vidta åtgärder i syfte att kunna innehålla värdet.

P3). Utsläpp till Väla bäck får ske först efter flödesutjämning och sedimentation.

Mark- och miljödomstolen

P4). Föroreningsinnehållet i behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som avleds till Öresundsverket får som månadsmedelvärde inte överskrida följande halter.

Oljeindex	5 mg/l
Nitr.hämn 20% inblandn	10 %
Bly	50 µg/l
Kadmium	0,5 µg/l
Koppar	200 µg/l
Krom	50 µg/l
Kvicksilver	0,5 µg/l
Nickel	50 µg/l
Silver	50 µg/l
zink	200 µg/l
Cyanid	200 µg/l

PRÖVOTIDSREDOVISNING**Yrkande**

NSR yrkar, såsom bolaget slutligt bestämt sin talan, att mark- och miljödomstolen ska

- 1) Förlänga provotiden enligt U1, U2 och U3 för vatten som ska överledas till Öresund till den 31 januari 2021
- 2) Förordna att provisoriska föreskriften P2 för år 2018 ska lyda enligt följande.

P2). Föroreningsinnehållet i lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som avleds till Öresund får som årsmedelvärde inte överskrida följande halter.

Parameter	enhet	Öresund
BOD	mg/l	35
TOC	mg/l	100

Mark- och miljödomstolen

N-tot	mg/l	25
NH4-N	mg/l	15
P-tot	mg/l	1,5
Klorid	mg/l	-
Oljeindex	mg/l	5
Bly	µg/l	10
Kadmium	µg/l	0,5
Koppar	µg/l	50
Krom	µg/l	50
Kvicksilver	µg/l	0,1
Nickel	µg/l	50
Zink	µg/l	100

Om ovannämnda begränsningsvärden överskrids ska bolaget underrätta tillsynsmyndigheten samt närmare undersöka orsaken och vidta åtgärder i syfte att kunna innehålla värdet.

- 3) Förordna att provisoriska föreskriften P2 från och med den 1 januari 2019 och intill dess domstolen beslutar annat ska lyda enligt följande.

P2) Föroreningsinnehållet i lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som avleds till Öresund får som årsmedelvärde inte överskrida följande halter

Parameter	Enhet	Öresund
BOD7	mg/l	40
TOC	mg/l	90
Totalkväve	mg/l	25
Ammoniumkväve	mg/l	15
Totalfosfor	mg/l	2
Oljeindex	mg/l	0,5
Bly	µg/l	3
Kadmium	µg/l	0,4
Koppar	µg/l	30

Mark- och miljödomstolen

Krom	µg/l	15
Kvicksilver	µg/l	0,2
Nickel	µg/l	30
Zink	µg/l	80

Om ovannämnda begränsningsvärden överskrids ska bolaget underrätta tillsynsmyndigheten samt närmare undersöka orsaken och vidta åtgärder i syfte att kunna innehålla värdet.

- 4) Förordna att provisoriska föreskriften P4 intill dess domstolen beslutar annat ska lyda enligt följande.

P4) Föroreningsinnehållet i behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten som avleds till Öresundsverket får som månadsmedelvärde inte överskrida följande halter.

Oljeindex	5 mg/l
Nitr.hämn 20% inblandn	10 %
Bly	50 µg/l
Kadmium	0,5 µg/l
Koppar	200 µg/l
Krom	50 µg/l
Kvicksilver	0,5 µg/l
Nickel	50 µg/l
Silver	50 µg/l
zink	200 µg/l
Cyanid	200 µg/l

- 5) Upphäva den provisoriska föreskriften P3.

Mark- och miljödomstolen

Befintlig reningsanläggning

Påverkat vatten från anläggningen (lak-, dag- och processvatten) behandlas inom anläggningen i ett lokalt behandlingssystem som består av följande delar.

1. Processvatten från kemiavdelningen (behandling av förorenat slam) sedimenteras och genomgår oljeavskiljning i den s.k. kemidammen.
2. Lak- och dagvatten från övriga delar av anläggningen leds tillsammans med ovan nämnda processvatten till KBR-anläggningen (Kontinuerlig Biologisk Rening) där det första steget är ett utjämningsmagasin. I magasinet sker ytluftning för att undvika svavelvätebildning och risk för luktstörningar. Vatten från denna damm kan vid behov pumpas till en större damm för säsongslagring samt ta emot vatten från samma damm.
3. Nästa steg är en luftad damm där vattnet behandlas biologiskt för i första hand nitrifikation av ammonium.
4. Efter luftning leds vattnet till en damm som är uppdelad i tre sektioner med hjälp av mellanväggar. Första steget är en denitrifikationsdel där slutprodukten från nitrifikationssteget omvandlas till kvävgas och på så vis lämnar systemet. Följer gör en lutad efterbehandlingsdamm där överskott av BOD renas. Tredje delen är ett sedimentationssteg.
5. Följer gör ytterligare två sedimenteringsdammar. I den första blandas renare vatten från anläggningen med det renade lak-, dag- och processvattnet. I inloppet till denna damm tillsätts en flockningskemikalie för fällning av fosfatfosfor. I den andra sedimentationsdammen blandas systemets vatten med vatten från Rökilleanläggningen och vattnen sedimenterar tillsammans innan det kan pumpas vidare till Öresund efter en gemensam kontrollpunkt.

Prövotidsutredning

Inom ramen för provotidsredovisningen har NSR låtit Sweco Environment AB genomföra en recipientutredning beträffande utsläppen av påverkat vatten från anläggningen till Öresund. Därtill har NSR upprättat separat utredning som ligger till grund för provotidsredovisningen enligt U 1 samt låtit Sweco Environment AB

Mark- och miljödomstolen

upprätta utredningar som ligger till grund för prøvotidsredovisningarna enligt utredningsvillkoren U2 och U3.

Recipientutredningen utgår från en avancerad och ny modell över spridnings- och strömningseffekter i Öresund. Recipientutredningen har utgjort bedömningsgrund för bolagets förslag till utsläppsvillkor, såväl slutliga som provisoriska, både i detta mål och i mål nr M 1826-13 (Rökille). Av recipientutredningen framgår att med de av NSR föreslagna villkoren uppkommer varken någon beaktansvärd negativ påverkan på gällande miljö kvalitetsnormer för vatten, eller någon oacceptabel miljöpåverkan i övrigt.

Enligt utredningsvillkor U1 har NSR haft att utreda möjligheten att trimma in processerna med målet att nå ett reningsresultat som motsvarar de begränsningsvärden som länsstyrelsen yrkade vid senaste prøvotidsredovisningen. Efter föregående prøvotidsredovisning uppförde NSR under 2014 en s.k. KBR-anläggning. Anläggningen togs i drift under sommaren 2015 och utgör en vidareutveckling av det sedan tidigare befintliga lakvattensystemet med luftade dammar. Utöver själva KBR-anläggningen har även andra förbättringsåtgärder och utbyggnader skett för att förbättra kvaliteten på reningen av vattnen från NSR Återvinningsanläggning Helsingborg.

Alltsedan KBR-anläggningen togs i drift har NSR i enlighet med villkor U1 bedrivit ett kontinuerligt arbete med intrimning av anläggningen. Intrimningsarbetet har tidvis varit tekniskt komplicerat, bl.a. p.g.a. att uppehållstiden i systemet är mycket lång (flera veckor) varför det tar lång tid att se effekten av driftförändringar. Som en följd av intrimningsarbetet har emellertid reningsresultaten varje år blivit bättre. Intrimningen är dock inte färdig. NSR förväntar sig att bättre resultat kan nås genom fortsatt intrimning.

Dessutom kommer under 2018 förändringar i vattenreningssystemet ske genom dels driftsättande av det nya lagringsmagasinet, dels en minskad uppehållstid i systemet

Mark- och miljödomstolen

p.g.a. att en större mängd vatten ska gå genom KBR:en under den biologiskt aktiva perioden. Dessa förändringar kommer att medföra förändrad effekt i reningsprocesserna. Det går inte att på förhand förutsäga hur förändringarna kommer att påverka reningsresultaten, men förnyad intrimning kommer att behövas som en följd av exempelvis den minskade uppehållstiden.

Redan idag är halterna av metaller och oljeindex i utgående vatten dock så låga och över tid stabila att NSR föreslår att slutliga villkor nu föreskrivs för kadmium, bly, koppar, krom, kvicksilver, nickel, zink och oljeindex och att provotiden enligt U1 i övrigt förlängs under ytterligare två år såvitt avser möjligheten att trimma in processerna med målet att nå reningsresultat motsvarande de begränsningsvärden som länsstyrelsen i föregående provotidsredovisning yrkat såvitt avser de återstående parametrarna BOD₇, TOC, ammoniumkväve, totalkväve samt totalfosfor. Under denna fortsatta provotid föreslås provisoriska utsläppsvillkor för nu nämnda parametrar.

Enligt utredningsvillkor U2 har NSR haft att utreda möjligheten att komplettera behandlingsanläggningarna med våtmarksteknik. Av den av Sweco utförda utredningen framgår i huvudsak följande.

För att en våtmark ska kunna nå den av länsstyrelsen i föregående provotidsredovisning yrkade utsläppsnivån för totalkväve om 15 mg/1 bör krävas anläggande av två parallella dammar med omväxlande djupa och grunda delar. Kväveavskiljningsförmågan har antagits uppgå till 350 kg totalkväve per hektar. Med en sådan avskiljningseffekt skulle våtmarken kräva omkring 13 hektar mark för att nå av länsstyrelsen önskad utsläppsnivå.

Visserligen skulle en sådan utformning öka förutsättningarna för nitrifikation och denitrifikation, men det är fortfarande osäkert om ens en så pass omfattande våtmark kan medföra att länsstyrelsens önskemål från föregående provotidsredovisning kan uppnås. Kväveutsläppen från NSR

Mark- och miljödomstolen

Återvinningsanläggning Helsingborg är mycket små i förhållande till andra närliggande utsläppskällor (t.ex. motsvarar anläggningens utsläpp enligt yrkat prøvotidsvillkor endast ca tre procent av Öresundsverkets utsläpp).

Med stöd av utredningen konstaterar bolaget att det inte finns något miljömässigt behov som motiverar krav på anläggande av våtmarken (2 kap. 3 § miljöbalken). Den förhållandevis begränsade miljönyttan som utredningen visat att en våtmark kunde medföra ska vidare vägas mot kostnaderna för våtmarken (2 kap. 7 § första stycket miljöbalken).

Såvitt avser kostnaderna kan följande konstateras.

Som framgår av utredningen bedöms enbart anläggningskostnaderna för våtmarken komma att uppgå till ca 68 miljoner kr. Därtill kommer årliga underhålls- och driftkostnader om ca 250 000 kr. Med en antagen livslängd för anläggningen om 30 år skulle kostnaden för varje kg renat kväve således uppgå till 600 kr. Dessutom saknas inom verksamhetsområdet ledig mark motsvarande de 13 hektar som krävs för våtmarkens anläggande. Införskaffande av ny mark, alternativt ianspråktagande inom anläggningen av mark för ändamålet, föranleder ytterligare kostnader och det kan även ifrågasättas om anläggandet ens är möjligt inom ramen för befintligt miljötillstånd.

Vid en avvägning mellan den i bästa fall mycket begränsade miljönyttan av anläggande av våtmarken och de mycket höga kostnaderna för dess drift anläggande, drift och underhåll kan det konstateras att ett krav på anläggande av våtmark i vart fall vore orimligt. Något krav på anläggande av våtmark ska därför inte åläggas NSR.

Enligt utredningsvillkor U3 ska bolaget utreda tekniska och ekonomiska möjligheter att minska belastningen av perfluorerade ämnen på

Mark- och miljödomstolen

behandlingsanläggningarna och recipienten. Av den av Sweco utförda utredningen framgår i huvudsak följande.

Många av de vanliga vattenreningsteknikerna - fällning, sandfiltrering och desinfektionsmetoder - ger inte någon påtaglig effekt på PFAS-koncentrationer i vatten. De metoder som visat sig mest effektiva är dels filtrering med granulerat aktivt kol och anjonbytare, dels täta membran.

Av utredningen framgår att utsläppen av PFOS, PFOA och PFNA i vattnet från NSR Återvinningsanläggning Helsingborg är förhållandevis låga som en följd av de relativt sett små vattenflödena från anläggningen. Vidare framgår av utredningen att den tekniskt sett mest lämpliga lösningen vore en process med fällning på sandfilter följt av filtrering genom granulerat aktivt kol. Reningsgraden av PFAS bedöms då uppgå till mellan 50 och 80 procent. Resultatet beror på bl.a. typ av PFAS och hur länge kolfiltret har varit i drift.

Mot bakgrund av de låga utsläppen från NSR Återvinningsanläggning Helsingborg konstaterar bolaget emellertid att det inte finns något miljömässigt behov av anläggande av reningsanläggningen (2 kap. 3 § miljöbalken). Redan av det skälet saknas det skäl för krav på NSR att anlägga en särskild reningsanläggning för PFAS.

Härtill ska dock också fogas att den förhållandevis begränsade miljönyttan som utredningen visat att en sådan reningsanläggning kunde medföra ska ställas mot de mycket omfattande kostnaderna för anläggningen (2 kap. 7 § första stycket miljöbalken).

Såvitt avser kostnaderna framgår det av utredningen att enbart anläggningskostnaderna bör uppgå till 26 miljoner kr (aktivt kol med förbehandling) respektive 40 miljoner kr (nanofiltrering). Därtill kommer årliga

Mark- och miljödomstolen

underhålls- och driftkostnader om mellan 1,2 och 8 miljoner kr (beroende på hur ofta kolet behöver bytas ut) respektive en miljon kr.

Vid en avvägning mellan den i bästa fall mycket begränsade miljönyttan av anläggande av reningsanläggningen och de mycket höga kostnaderna för dess anläggande, drift och underhåll kan det konstateras att ett krav på anläggande av reningsanläggningen i vart fall vore orimligt. Något krav på anläggande av särskild reningsanläggning för att minska belastningen av perfluorerade ämnen på behandlingsanläggningarna och recipienten ska därför inte åläggas bolaget.

Skäl för förlängd prøvotid

Under prøvotidsmålets handläggning har motparterna förordat förlängd prøvotid eftersom de målsättningsvärden som senast fastställdes av mark- och miljödomstolens inte kunnat nå trots vidtagna åtgärder. Som NSR tidigare klargjort strävar bolaget kontinuerligt efter att minska sin miljöpåverkan. Bolaget vidtar därför löpande förbättringsåtgärder vid anläggningen och räknar därför med att över tid nå ännu bättre utsläppshalter, vad gäller både metaller och näringsämnen. Mot den bakgrunden anser bolaget nu att det finns skäl att förlänga prøvotiden under ytterligare drygt två år, d.v.s. till utgången av januari 2021. På så vis kan erfarenhet av driften vinnas under ytterligare två driftsäsonger.

Under den förlängda prøvotiden avser bolaget bl.a. delta i ett EU-finansierat pilotprojekt genom att uppföra en reningsanläggning för PFAS, anlägga kompletterande gröna reningssteg av det slag som främst länsstyrelsen förordat i målet samt utvidga lagringskapaciteten vid anläggningen så att risken för fortsatt behov av överledning till det allmänna reningsverket ska kunna uteslutas.

För att åtgärderna ska hinna projekteras, anläggas, driftsättas samt intrimmas och därefter resultat erhållas bör prøvotiden förlängas med åtminstone två driftsäsonger innan förnyad prøvotidsredovisning med förslag till slutliga villkor inges till mark-

Mark- och miljödomstolen

och miljödomstolen. Under prövotiden föreslås provisoriska villkor vilka inte medför någon oacceptabel påverkan på recipienten.

Skäl för omedelbar ändring av P2

Sedan hösten 2017 har osedvanligt kraftig nederbörd gett upphov till ovanligt stora mängder lakvatten vid NSR Återvinningsanläggning Helsingborg.

Nederbörden har i synnerhet fallit under hösten och vintern då hög vattenmättnadsgrad i kombination med låg evaporation och transpiration medfört en onormalt hög avrinningskoefficient. På grund av de lägre temperaturerna fungerar den biologiska reningen sämre under hösten och vintern än under den varmare delen av året.

Lakvattenmagasinen, som används för att inom anläggningen lagra lakvatten under vintersäsongen för rening under den för biologisk rening gynnsammare sommarsäsongen, är därför hårt belastade. Därtill har ett sedan tidigare planerat anläggningsarbete på lagringsmagasinen försenats i anledning av bolagets beslut att bygga ut kapaciteten i lagringsmagasinen i samband med ett planerat underhållsarbete. Syftet med utbyggnaden är att undvika att en liknande situation uppkommer i framtiden.

För att motverka det ovanstående har NSR under den gångna vintern påskyndat arbetet med separation av förorenade dagvattenströmmar från renare dagvattenströmmar för att i möjligaste mån endast släppa ut de renare dagvattenströmmarna till recipienten Öresund.

Vidare syftar arbetet till att sanera föroreningskällorna i dagvattensystemet för att också i övrigt förbättra kvaliteten på vattnet.

De stora nederbördsmängderna i kombination med ombyggnationen av lagringsmagasinen har emellertid medfört att separation av vattenflödena inte

Mark- och miljödomstolen

kunnat uppnås i tillräcklig grad. NSR har därför tvingats avbörda vatten från förorenade dagvattenströmmar till Öresund, vilket lett till att bolaget bedömer att uppfyllandet av framförallt halten av ammonium ($\text{NH}_4\text{-N}$) i begränsningsvärdet P2 (årsmedelvärde) inte kommer kunna innehållas under innevarande kalenderår. NSR saknar således faktisk möjlighet att rena lakvattnet till en sådan grad att gällande provisoriskt villkor för dessa parametrar kan innehållas och den återstående lagringskapaciteten i befintliga magasin är begränsad.

Då NSR efter den 31 december 2017 (enligt slutligt villkor 32 i ovannämnd deldom) inte får avleda vatten till Öresundsverket återstår således för bolaget endast möjligheten att avleda vattnet till Öresund genom den utloppsledning som mynnar i Västhamnen alternativt att avleda vattnet till Väla bäck. Eftersom bolaget saknar faktiska möjligheter att uppnå erforderlig rening förutsätter emellertid sådan avledning att parametrarna BOD_7 , totalfosfor, ammoniumkväve och totalfosfor i det provisoriska villkoret P2 ändras. Av de båda recipienterna (Öresund respektive Väla bäck) är Väla bäck känsligare. Bolaget önskar därför inte släppa något vatten till Väla bäck.

Med undantag för ammoniumkväve överensstämmer de föreslagna ändringarna med de halter som bolaget i prövotidsredovisningen den 22 december 2017 yrkat ska fastställas för P2.

Påverkan på recipienten för föreslagna utsläppshalter för BOD_7 , TOC, totalkväve och totalfosfor har utretts i till prövotidsutredningen fogad recipientutredning. Som framgår av den utredningen, vilken utgår från en avancerad och ny modell över spridnings- och strömningseffekterna i Öresund, medför inte de nivåer som yrkats i prövotidsutredningen, och som nu yrkas också här, någon beaktansvärd negativ påverkan på gällande miljökvalitetsnormer för vatten eller någon oacceptabel miljöpåverkan i övrigt.

Mark- och miljödomstolen

I förhållande till vad som föreslås i prøvotidsredovisningen önskar NSR också öka utsläppshalten av ammoniumkväve. Bolaget har därför låtit Sweco Environment AB genomföra en kompletterande utredning i vilken har utretts påverkan på recipienten Öresund och vattenförekomsten Helsingborgsområdet (SE 562290-124131) av den yrkade ammoniumhalten.

Av den kompletterande utredningen framgår att såvitt avser ammonium medför en ökning av utsläppshalterna enligt yrkandet ovan att halten i recipienten överstiger recipientens bakgrundshalt endast inom en begränsad del av Västhamnen. Det ska klargöras att hela Västhamnen utgör mindre än en procent av vattenförekomsten Helsingborgsområdet, vars ekologiska status bedömts som "måttlig". Recipientens status bedöms därför inte påverkas av den ökade utsläppshalten av ammonium. Någon otillåten påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten uppkommer således inte heller som en följd av att den utsläppshalten ändras enligt yrkandet. Ökningen medför inte heller att någon oacceptabel miljöpåverkan utifrån miljöbalkens allmänna hänsynsregler uppkommer.

Sammanfattningsvis framgår av utredningarna att de nu yrkade ökningarna av utsläppshalterna endast medför försumbar påverkan på recipienten. Det föreligger därför inte något hinder mot att ändra villkoret P2 i enlighet med bolagets yrkande.

INKOMNA YTTRANDE

Länsstyrelsen i Skåne län anför följande, såsom myndigheten slutligen bestämt sin talan.

Domstolen har vid upprepade tillfällen pga. bristfälligt eller av annan anledning otillräckligt utredningsunderlag saknat möjlighet att förordna om slutliga villkor för den prövade verksamheten i dess helhet. Därtill har nya verksamheter vid ett flertal tillfällen kommit att tillföras den ursprungligen tillståndsgivna verksamheten genom ändringstillstånd, vilka även dessa kommit att omfattas av det ursprungliga

Mark- och miljödomstolen

prövotidsförordnandet med åtföljande provisoriska föreskrifter och utredningsvillkor.

Det kan således konstateras att — trots att prövotiden har förlängts inte mindre än tre gånger under tolv års tid — bolaget återigen, såvitt avser de villkor som den nu ingivna prövotidsredovisningen avser, begär förlängning av prövotiden med åtföljande provisoriska föreskrifter och utredningsvillkor.

Enligt 22 kap. 27 § miljöbalken har domstolen möjlighet att skjuta upp avgörandet av en viss villkorsfråga när verkningarna av en verksamhet inte kan förutses med tillräcklig säkerhet. Domstolen måste dock först ha bedömt att verksamheten som sådan är tillåtlig och att tillstånd kan meddelas. Det är möjligt att skjuta upp avgörandet både av ett visst eller vissa villkor eller villkoren i dess helhet och de utredningar som ska redovisas till domstolen kan ges in successivt. Redan i förarbetena till motsvarande bestämmelse i miljöskyddslagen (21 §) framhöll departementschefen att förfarandet med uppskov borde tillämpas restriktivt (prop. nr 28 år 1969 s. 276). Praxis har i viss mån rört sig i motsatt riktning, och det har blivit kutym att miljödomstolarna skjuter upp avgörandet av vissa frågor. Det ska dock poängteras att domstolen har ett ansvar för att den uppskjutna frågan följs upp och att målet och den uppskjutna frågan tas upp till slutligt avgörande så snart det kan ske. Mark-och miljööverdomstolen erinrade i sin dom den 10 februari 2015 (M 1865-14) om att "NSR åtagit sig att i huvudsak avleda behandlat lakvatten, dagvatten och processavloppsvatten till Öresund och att detta åtagande omfattas av det allmänna villkoret i deldom den 11/1 07".

Om inte en skarp tidsgräns sätts för bolaget för att fullgöra detta åtagande, kan med fog frågan ställas om vad som i teorin utgör ett prövotidsförfarande inte i praktiken därigenom övergår till ett permanenttillstånd.

Mark- och miljödomstolen

Utredningsvillkor 1

Länsstyrelsen yrkar att utredningsvillkor 1 avslutas och att samtliga utsläppshalter slutligen fastställs som villkor i denna prövning. För metaller och oljeindex bör slutliga villkor gälla direkt. För att ge bolaget adekvat tid och möjlighet att säkerställa att villkoret efterlevs vad gäller parametrarna BOD₇, TOC, totalkväve, ammoniumkväve och totalfosfor anser länsstyrelsen att bolaget kan ges en övergångstid, för bl.a. att de åtgärder som tagits fram i bolagets kartläggningsarbete ska få genomslag och att vid behov komplettera reningsanläggningen med ytterligare reningssteg, till och med den 31 januari 2021. De utsläppshalter som anges i det provisoriska villkoret (P2) ska - med undantag för parametrarna metaller och oljeindex gälla i oförändrad lydelse till och med den 31 januari 2021.

- Förslag till begränsningsvärden för utsläpp av behandlat vatten från lagrings- behandlings- och deponeringsytor till Öresund (årsmedelvärde)

Parameter

Oljeindex	5	mg/l
Bly	3	µg/l
Kadmium	0,2	µg/l
Koppar	20	µg/l
Krom	30	µg/l
Kvicksilver	0,1	µg/l
Nickel	50	µg/l
Zink	100	µg/l
Arsenik	1010	µg/l

- Förslag till begränsningsvärden för utsläpp av behandlat vatten från lagrings- behandlings- och deponeringsytor till Öresund (årsmedelvärde) att gälla från och med den 1 februari 2021.

Parameter

BOD ₇	10	mg/l
TOC	50	mg/l

Mark- och miljödomstolen

Totalkväve	15	mg/l
Ammoniumkväve	4	mg/l
Totalfosfor	0,5	mg/l

Redan då den föregående prøvotidsredovisningen gavs in till domstolen under 2013 ansåg länsstyrelsen att "prövotiden inte ska förlängas beträffande föroreningsinnehållet, då reningstekniken borde vara så utprovad att förväntad reningseffekt är känd och att det därmed går att föreskriva villkor om begränsningsvärden i nuläget". De synpunkter länsstyrelsen hade i prövningen då och grunderna för dessa är desamma som i förevarande prövning. Länsstyrelsens yrkade utsläppshalter är miljömässigt motiverade och fullt rimliga med hänsyn till recipientskydd, gällande miljö kvalitetsnormer, ekonomiska och tekniska förutsättningar. Föreslagna utsläppshalter är i nivå med de krav som ställs på andra avfallsanläggningar. Såsom exempel på de krav som ställs på andra avfallsanläggningar i aktuellt hänseende kan exempelvis nämnas MÖD:s dom i mål M 5189-17 den 31 januari 2019 vad gäller föroreningsinnehåll i förorenat vatten från lagrings-, behandlings- och deponeringsytor för Hässleholms Kretsloppscenter, MÖD:s dom i M 6320-17, meddelad 15 juni 2018, avseende föroreningsinnehållet i renat lakvatten som avleds till Öresund för Spillepengs avfallsanläggning, samt MMD:s dom den 1 november 2018 i mål M 5064-17 vad gäller föroreningar i behandlat vatten från Landskrona Svalöv Renhållnings AB:s avfallsanläggning i Landskrona.

Länsstyrelsen konstaterar dessutom att bolaget gjort ett kartläggningsarbete av vad man bedömer är de sista föroreningskällorna samt identifierat problemen som ligger till grund för att reningsprocessen inte fungerat som avsett. LST anser det rimligt att bolaget efter dessa åtgärder bör kunna innehålla Länsstyrelsen föreslagna utsläppshalter.

Mark- och miljödomstolen

Utredningsvillkor 2

Länsstyrelsen accepterar bolagets yrkande om att förlänga provotiden enligt U2.

Länsstyrelsen vill dock att utredningsvillkoret, utöver utredning om våtmarksteknik, även ska innefatta möjligheten att komplettera behandlingsanläggningen med kompletterande reningsteknik och efterpolering (exempelvis våtmarksteknik)..

Utredningsvillkor 3

Länsstyrelsen medger bolagets yrkande om att förlänga provotiden enligt U3.

Ändring av P2

Länsstyrelsen motsätter sig den yrkade ändringen av P2 under 2018.

NSR motiverar ändring av de provisoriska föreskrifterna med att det under 2017 varit osedvanligt kraftig nederbörd som gett upphov till ovanligt stora mängder lakvatten vid anläggningen. Bolaget anför att ingen beaktansvärd negativ påverkan kommer att ske på recipienten och hänvisar bl.a. till utspädning. Länsstyrelsen vill framhålla att i en havsmiljö krävs ett mycket stort utsläpp för att kunna ge en mätbar förändring. Att påverkan av ett individuellt utsläpp inte är direkt mätbar betyder inte att utsläppet inte påverkar recipienten negativt, och många källor ger tillsammans en stor total påverkan på miljön. Att NSR tillfälligtvis har haft problem att innehålla villkoret, med anledning av ombyggnation av lagringsmagasin samt stora nederbördsmängder, är enligt länsstyrelsens uppfattning inte skäl att nu ändra villkoret. Länsstyrelsen anser att bästa möjliga teknik ska vara ledande. P2 har redan nu, enligt länsstyrelsen bedömning, generösa utsläppshalter och regleras utifrån årsmedelvärde.

Utsläppspunkt

Länsstyrelsen vill poängtera att särskilda utsläppsvillkor för utsläpp av vatten från NSR och Rökille ska gälla separat, dvs. det måste finnas, av domstolen, fastställda utsläppspunkter för vardera utsläppet där vattnet från respektive anläggning inte

Mark- och miljödomstolen

haft någon sammanblandning. Om utsläppsvillkoren innehålls före sammanblandning anser Länsstyrelsen att det kan godtas att en sammanblandning sker i ett senare skede. Länsstyrelsen anser också att NSR, efter godkännande från tillsynsmyndigheten, i undantagsfall kan recirkulera det sammanblandade lakvattnet i LD10B i händelse av en större driftstörning

Länsstyrelsen vill upplysa domstolen om att frågan om utsläppspunkt och om bolagets önskan att utsläppsvillkoret skulle gälla för det sammanblandade vattnet med lakvatten från Rökilledepoin tog upp i samband med prövotidsredovisningen 2013. Det resulterade då i att bolaget och Länsstyrelsen var överens om att utsläppsvillkoret gäller det behandlade vattnet från Filborna, innan eventuell sammanblandning med det behandlade lakvattnet från Rökilledepoin. Det har nu framkommit att bolaget verkar ha ändrat uppfattning i frågan. Länsstyrelsen anser fortfarande att vattnet från Filborna respektive Rökille ska regleras separat, d.v.s. ha villkor för respektive anläggning, eftersom vattnet från de olika anläggningarna har olika egenskaper och innehåll.

Länsstyrelsen motsätter sig bolagets yrkande vad gäller P4, då inget vatten ska få avledas till Öresundsverket.

Miljönämnden i Helsingborgs stad anför följande.

Miljönämnden anser att NSR:s lakvatten ännu inte är tillräckligt behandlat vad gäller innehåll av föroreningar för att släppas direkt till recipient som det är tänkt i prövotidsärendet. Det som tydligast visar detta förhållande är de tidvis fortsatt mycket höga halterna av näringsämnen i lakvattnet. Det handlar då om ämnen som Öresundsverket (avloppsreningsverket) har förmåga att reducera och släppa ut i låga halter. Miljönämnden menar således att Öresundsverket fortsatt bör ta emot NSR:s lakvatten tills en stabil rening uppnås med tillräckligt låga koncentrationer av kväve, fosfor och BOD (biologiskt material som förbrukar syre vid nedbrytning). Halterna bör uppnå de målsättningsvärden som mark- och miljödomstolen gett

Mark- och miljödomstolen

uttryck för i utredningsvillkor U1 (i deldomen från den 3 februari 2014) och som baseras på länsstyrelsens yrkande.

Miljönämnden förespråkar att våtmarksalternativet, under en förlängd provotid, utreds ännu en gång och då inriktat mot behandling av det lakvatten som är lämpligt med avseende på sammansättning. Nämnden anser att miljönyttan med ett våtmarksreningssteg sannolikt är skälig med hänvisning till avskiljning av näringsämnen men också av andra föroreningar som tungmetaller. Våtmarken kan dessutom vara ett utmärkt komplement i de fall när KBR-tekniken (kontinuerlig biologisk rening) inte levererar fullt ut. Åtgärden måste ses i ljuset av att utsläppen av lakvatten påverkar under lång tid (många decennier) och även efter det att avfallsverksamheten upphört.

Det finns en sentida tradition av att anlägga våtmarker i Helsingborgs stad och även på många andra platser i Sverige. Att få till en väl fungerande våtmark för polering av NSR:s lakvatten bedömer nämnden inte på något vis vara tekniskt eller ekonomiskt omöjligt. De miljömässiga aspekterna av en våtmarksrening är klart relevanta, inte minst för utsläpp som pågår under lång tid. Genom en väl utbyggd rening för lakvattnet strävar bolaget mot att vara i ”framkant” i sitt miljöarbete vilket ligger i linje med Helsingborgs stads ambitioner.

Lakvatten från den äldre deponin samt biocellreaktorer som är belastade med relativt höga halter av PFAS (högfluorerade ämnen) bör ytterligare utredas avseende möjlighet att på sikt separeras och renas. Miljönämnden bedömer dock att möjligheten för rening av PFAS i lakvatten fortfarande inte är helt klarlagd men att tekniken är under utveckling. Nämnden förespråkar därför att provotiden förlängs för PFAS till utgången av 2020 och att bolaget under denna tid åter utreder möjligheterna till rening av högfluorerade ämnen.

Eftersom miljönämnden anser att NSR ytterligare ska utreda förutsättningarna för kompletterande reningssteg är en förlängning av provotiden för lakvattnets

Mark- och miljödomstolen

föroreningsinnehåll nödvändig. Nämnden föreslår därför att provotiden förlängs till utgången av 2020 samt att lakvattnet under denna tid leds till Öresundsverket. Vatten som klarar angivna målsättningsvärden i tidigare utredningsvillkor U1 (i villkoret hänvisas till halter som yrkats av länsstyrelsen) och som i övrigt, med avseende på ursprung, inte bedöms vara nämnbart påverkat av föroreningar bör dock tillåtas att ledas direkt till Öresund (Västhammen). Efter provotidens slut bör bolaget inkomma med slutliga förslag till begränsningsvärden (PFAS inkluderat), för sina vattenutsläpp, till mark- och miljödomstolen.

Nämnden anser det lämpligt att bolaget åtar sig att fortlöpande rapportera till tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen) om hur arbetet med intrimning och utredning av reningsteknik framskrider under provotiden.

Miljönämnden har följande kommentarer till NSR:s yrkanden.

NSR yrkar att utredningarna om våtmark och rening av PFAS avslutas utan slutliga villkor. Miljönämnden motsätter sig detta och förespråkar en förlängning av provotiden till utgången av 2020, under det att nya förutsättningar för ett våtmarkssteg samt en reningsanläggning för PFAS undersöks.

NSR yrkar att provotiden för intrimning av reningsprocesser för att minska utsläppen av näringsämnen ska förlängas till utgången av 2019 samt att nya begränsningsvärden ska gälla under tiden. Miljönämnden anser att en förlängning av provotiden bör beslutas till utgången av 2020 och att bolaget under denna tid optimerar sin KBR-anläggning samt parallellt låter utreda ett behovsanpassat våtmarksreningssteg. Tidigare målsättningsvärden i utredningsvillkor U1 (i villkoret hänvisas till halter som yrkats av länsstyrelsen) bör gälla under provotiden.

NSR yrkar att provotiden för metaller inklusive oljeindex avslutas och att begränsningsvärden beslutas för dessa parametrar. Miljönämnden motsätter sig detta med anledning av att KBR-tekniken fortfarande inte är optimerad samt att ett våtmarkssteg, beroende på vad den förlängda provotiden visar, sannolikt ytterligare

Mark- och miljödomstolen

kommer att reducera föroreningarna. Det ska också påpekas att NSR inte redovisar några faktiskt uppmätta halter i sin redogörelse för de aktuella ämnena varför det är omöjligt att bedöma lämpligheten av de föreslagna begränsningsvärdena.

Nämnden tillstyrker en förlängning av villkoret som gäller föroreningsinnehåll i lakvatten som leds till Öresundsverket.

Utsläpp av näringsämnen

De av NSR föreslagna begränsningsvärdena under den förlängda provotiden för BOD, total-kväve, ammoniumkväve och totalfosfor ligger långt över Öresundsverkets villkor (inklusive för ammoniumkväve även om villkor saknas för reningsverket). Det handlar om cirka 4-10 gånger högre halter beroende på parameter. Bolagets föreslagna halter gäller under den förlängda provotiden och kan således bli lägre efter intrimningen av KBR-anläggningen. Nämnden befarar dock att utsläppshalterna även efter optimering kan ligga i närheten av föreslagna nivåer. Det bör noteras att bolaget faktiskt anser att föreslagna halter bör gälla som årsmedelvärden vid avledning till Öresund under provotiden. Detta innebär att differensen mot de målsättningsvärden som tidigare satts upp är mycket stor. Det bör också påpekas att bolagets beräknade utsläppta årliga mängder jämfört med Öresundsverkets är betydande. NSR:s andel jämfört med reningsverkets (utgående mängder i behandlat avloppsvatten för 2016) är för kväve 12 %, fosfor 33 %, BOD 52 % samt ammoniumkväve 28 %. Även om bolagets årliga utsläpp troligen är högt skattade (med både lakvatten från Filborna och Rökille inräknat) och Öresundsverkets varierar utgör lakvattentillförseln ett betydande punktutsläpp. Nämnden kan, mot bakgrund av de nu föreslagna halterna och beräknade årsutsläppen inbegripet en viss osäkerhet över KBR-teknikens potential och risk för driftstörningar, inte annat än befara att utsläppen totalt sett innebär en försämring i miljön. Nämnden kan inte stödja en sådan utgång av provotidsärendet.

Det ska tilläggas att NSR anser att deras kväveutsläpp endast motsvarar cirka 3 % av Öresundsverkets. Bolagets beräkning utgår troligen från den siffra på 730 ton

Mark- och miljödomstolen

kväve som årligen (2015) uppges släppas ut från Öresundsverket enligt NSR:s ”Prövotidsutredning KBR” (sidan 10). Den angivna siffran visar dock beräknade mängder som tillförts verket det vill säga den mängd som har behandlats. Utgående mängd kväve från Öresundsverket efter behandling under 2015 är i stället knappt 230 ton. Därmed blir NSR:s bidrag som punktutsläpp betydligt större (cirka 12 % av Öresundsverkets utsläpp med behandlat avloppsvatten för 2016) och inte endast ”mycket små” så som bolaget anger.

Våtmark som reningssteg

NSR motsätter sig en utbyggnad med en våtmark för att uppnå en högre reningseffekt på lakvattnet. I stort anser bolaget att en våtmark blir alltför dyr och utrymmeskrävande.

Miljönämnden kan dela bolagets inställning att en anläggning på 13 ha är stor. Bolaget har gjort sina beräkningar på en årlig lakvattenmängd om 300 000 m³. Siffran är väl tilltagen och med tanke på de förbättringar av vattenhanteringen inne på området som NSR fortlöpande arbetar med borde den mängd lakvatten som behöver gå till våtmarken kunna minskas betydligt.

Endast det lakvatten som innehåller förhöjda föroreningshalter bör ledas dit. Ytavrinning av renare karaktär är ett exempel på vatten som inte bör belasta våtmarken. På så vis kan anläggningen bättre optimeras och sannolikt minskas avsevärt i storlek.

Nämnden ser en självklar och rimlig lösning med en optimerad KBR-teknik som får samverka med en våtmark som ett polersteg för näringsämnen. Våtmarken bör med fördel byggas upp i olika steg med till exempel sedimentation, rotzon och översilning/filtrering. Fördelen med en våtmark är dessutom, om den konstrueras rätt, att den även kommer att fastlägga och bryta ner vissa andra föroreningar som finns i lakvattnet.

Mark- och miljödomstolen

Miljönämnden menar att en investering i en våtmarksrening för lakvatten från en deponi i Filbornas storlek är en satsning som sträcker sig många decennier framåt. Kostnaden borde således slås ut under många år och miljöeffekter från en sådan investering bör ge avtryck under lång tid – även efter det att avfallsverksamheten upphört.

Eftersom NSR, i sin nuvarande utredning kring våtmarksteknik, utgått ifrån att hela vattenvolymen från Filborna måste behandlas i våtmarken behövs en förlängning av provotiden med nya förutsättningar. Under denna tid bör bolaget undersöka möjligheten att anpassa våtmarkssteget efter Filbornas verkliga behov och separera sådant vatten som inte behöver behandlas.

Bedömning utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten

Bolaget har framfört att någon negativ påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten i vattenförekomst Helsingborgsområdet inte sker med föreslagna utsläppshalter. Bolaget har beräknat det område som för metaller och PFOS (ingår i PFAS-gruppen) får ett halttillskott på 1 % eller mer av miljökvalitetsnormen till följd av bolagets utsläpp. För metallerna är det endast en liten del av Västhamnen som berörs. Vad avser PFOS tas hela Västhamnen samt ett mindre anslutande vattenområde i söder i anspråk för att nå ner till ett halttillskott på maximalt 1 %. För beräkning av påverkansområde för näringsämnen används i stället klassgränsen mellan god och måttlig status i vattenförekomsten. I det fallet är det ungefär hälften av hamnen som berörs det vill säga får en försämrade klassning. NSR:s påverkan kan med detta resonemang till synes vara av liten och lokal betydelse. Miljönämnden vill därför understryka att utsläppen kommer att fortgå under lång tid och att PFOS och metallerna inte bryts ner utan anrikas i miljön. Dessa ämnens hälso- och miljömässiga aspekter måste värderas långsiktigt och utsläppen behöver därför begränsas även om miljökvalitetsnormerna initialt innehålls i utsläppspunktens närområde.

Mark- och miljödomstolen

Rening av PFAS

NSR menar, med stöd av den utredning som skett i ärendet, att utsläppen av högfluorerade ämnen (PFAS) vad avser PFOS, PFOA och PFNA är förhållandevis låga till följd av de relativt små vattenflödena från anläggningen. Bolaget menar vidare att det inte finns några miljömässiga behov av en reningsanläggning för PFAS eftersom miljönyttan är begränsad.

Miljönämnden delar inte bolagets uppfattning i frågan om PFAS. Gruppen utgörs av ämnen som bryts ner långsamt eller inte alls i naturen. En del anrikas i miljön, så kallad bioackumulering. Inom EU är PFOS och ämnen som kan brytas ner till PFOS i princip förbjudna. PFOS är ett ämne som är kroniskt giftigt, reproduktionsstörande och giftigt för vattenlevande organismer. PFOA, som är reproduktionsstörande och misstänks vara cancerframkallande, förbjuds om några år. Gruppen PFAS-ämnen är dock mycket stor (över 3000) och hur dessa påverkar i miljön och för vår hälsa är ännu inte klarlagt. Med hänvisning till den kunskap som finns i dag, kommande förbud och den uppmärksamhet som ämnesgruppen har inom EU och i USA bedömer miljöförvaltningen det inte som osannolikt att ytterligare restriktioner kommer. Försiktighetsprincipen enligt miljöbalken bör gälla för dessa ämnen och då även vid utsläpp av lakvatten med PFAS. Av den utredning som bolaget har låtit göra beträffande utsläppen från Filborna står det uttryckligen att det är ”ganska hög koncentration av PFAS i lakvattnet” från NSR. Miljönämnden noterar att det är den äldre deponin samt biocellreaktorerna som bidrar med de högsta PFAS-halterna enligt bolagets utredning. Det hade därför varit naturligt om dessa vatten hade valts ut för rening av PFAS. Förvaltningen har inte sett någon uppgift på vilka vattenvolymer som de aktuella områdena ger upphov till. Det borde dock vara möjligt att koncentrera vattenströmmar och rening till att inte omfatta den totala volymen vatten, från hela anläggningen på 300 000 m³, som bolaget räknat med. På så sätt borde kostnaderna för en reningsanläggning kunna minskas och dess livslängd öka.

Mark- och miljödomstolen

Miljönämnden bedömer dock att tekniken för att rena PFAS i lakvatten inte ännu är färdigutvecklad fullt ut. Lakvattenvolymererna kan vara betydande och karaktären på vattnet kan innebära ett behov av förbehandling för att inte skada reningsstegen. Som nämnden uppfattar utredningsläget är teknikutvecklingen i en snabbt framåtskridande fas vad gäller rening av PFAS. Nämnden har varit i kontakt med ett avfallsbolag (Renova AB i Göteborg) som planerar att rena sitt lakvatten med inriktning på PFOS. Det handlar då om behandling med hjälp av kolfilter som seriekopplas. Renova AB bedömer att en reningsanläggning kan tas i drift under 2020. Nämnden menar därför, vilket även stöds av bolagets utredning, att det inom några år kan finnas lämplig och utprovad teknik även för lakvatten. Med hänvisning till att vattnet från NSR innehåller dessa skadliga ämnen i relativt höga halter bör frågan om behandling av PFAS inte avslutas nu. Miljönämnden förespråkar därför att prövotiden för rening av PFAS förlängs till att gälla utgången av 2020. NSR ska under denna tid ytterligare utreda sitt lakvatten och de avskiljningsmetoder för PFAS som utvecklats samt lämna förslag på reningsteknik anpassat för bolagets lakvatten.

Omedelbar ändring av P2

Miljönämnden har förståelse för NSRs hemställan om ändring av det provisoriska villkoret för utsläpp av lak-, dag- och processavloppsvatten till Öresund. För närvarande klarar bolaget inte med säkerhet de halter som gäller för kväve, fosfor och BOD (biologiskt material som förbrukar syre vid nedbrytning) som beslutats av mark- och miljödomstolen i deldom från den 3 februari 2014. NSR har således ett behov av att justera halterna för vissa ämnen för att undvika att det provisoriska villkoret överskrids. Eftersom det i samma deldom bestämdes att NSR inte fick avleda sitt vatten till Öresundsverket (reningsverket) efter den 31 december 2017 återstår nu för bolaget att släppa vattnet till Väla bäck eller Öresund (Västhamnen). Bäckens bedöms av NSR dock inte utgöra någon alternativ recipient på grund av dess känslighet. Miljönämnden delar denna uppfattning.

Mark- och miljödomstolen

Generellt sett anser miljönämnden att NSR:s förslag till ändringar av de provisoriska haltvillkoren är allt för höga för att vattnet ska anses lämpligt att släppa till Öresund (Västhallen). En tillstyrkan i ärendet kan således inte lämnas utan förbehåll. Miljönämnden tillstyrker hemställan så till vida att den bör inskränkas till den period mark- och miljödomstolen behandlar bolagets yrkande (i det pågående prövotidsärendet) om att åter få tillföra vatten till reningsverket. Avledningen till Öresund, i volym sett, bör under denna tid även begränsas i största möjliga utsträckning. Nämnden anser sålunda att NSR skyndsamt måste ges möjlighet att på nytt leda sitt vatten till Öresundsverket. Detta behov kommer att finnas tills bolaget har uppnått ett varaktigt och acceptabelt reningsresultat. I sammanhanget bör de målsättningsvärden som omnämns i utredningsvillkor (U1) i mark- och miljödomstolens deldom från den 3 februari 2014 vara styrande för bolagets ansträngningar.

Nämnden har senare tillagt följande.

NSR har nu redovisat halter för metaller och oljeindex i lakvattnet vilket är nödvändigt för att bedöma bolagets yrkanden om begränsningsvärden. Eftersom bolagets reningssteg ännu inte är fullt intrimmat samt att miljönämnden yrkat på ytterligare utredningar av kompletterande reningssteg anser miljöförvaltningen att det är för tidigt att besluta om slutgiltiga begränsningsvärden trots bolagets inställning i frågan.

Miljönämnden anser det tveksamt att Filbornas kommande begränsningsvärden ska fastställas efter inblandning av vatten från Rökille för det fall att bolaget fortfarande anser detta. Lakvattnet från Filborna respektive Rökille har skilda sammansättningar vilket medför en ömsesidig utspädning med lägre halter för vissa ämnen men ingen verklig reningseffekt.

Oaktat det som bolaget framför menar miljöförvaltningen att undersökningen av utsläpp av PFAS7 visar 4 större punktutsläpp (av sammanlagt 11 kontrollerade områden) varav en delström bidrar med drygt ¼ av bolagets utsläpp. NSR bör under

Mark- och miljödomstolen

en provotid undersöka dessa punkter närmre med syfte att minska och eventuellt rena utsläppen.

Miljöförvaltningen anser att bolaget genom god skötsel av påkopplade ytor har bra möjligheter att uppnå låga föroreningshalter. Bolaget föreslår årsmedelvärden för sina utsläpp vilket ytterligare bidrar till goda chanser att klara begränsningsvärdena.

Sedan bolaget justerat sina yrkanden har miljönämnden tillagt följande.

Miljönämnden tillstyrker NSR:s yrkanden att provotiden för lakvattnet förlängs till den 31 januari 2021 samt att bolaget under denna tid ytterligare utreder möjligheterna med våtmarksteknik samt rening av PFAS. Bolagets yrkanden ligger i linje med vad miljönämnden framfört tidigare i målet. Vidare har miljönämnden inga erinringar mot att bolaget, inom våtmarkstekniken, utreder och inför "gröna steg" i lakvattendammarna. Åtgärden innebär att alger och växter införs i flera av bassängerna vilket förväntas ge en ytterligare reduktion av näringsämnen och metaller i lakvattnet. Bolaget avser också att bygga ännu ett säsongslagringsmagasin för vatten på 60 000 m³ vilket nämnden tillstyrker. Lämpligen förses även detta magasin med "gröna steg". Miljönämnden anser dock fortfarande att bolaget, i detta sammanhang, vidare ska undersöka möjligheten att anlägga en översilningsyta, rotzonsanläggning eller liknande för behandling av lämpliga delströmmar i lakvattnet. En sådan våtmarksanläggning utgör ett viktigt extra polersteg för lakvattnen med ett högt näringsinnehåll enligt miljönämndens uppfattning.

Miljönämnden anser att det är olyckligt att bolaget har hamnat i en situation där de provisoriska haltvillkoren som gäller för utsläpp till Öresund överskrids samtidigt som bolaget inte får leda lakvatten till Öresundsverket. Nämnden menar därför, vilket även har framförts tidigare, att NSR återigen måste ges möjlighet att överleda lakvatten till reningsverket.

Mark- och miljödomstolen

Miljönämnden motsätter sig bolagets yrkande om vilka provisoriska villkor som ska gälla, från och med den 1 januari 2019 och tills domstolen beslutat annat, för utsläpp av vatten till Öresund. Halterna som föreslås för framför allt näringsämnen, biologiskt syrekrävande material (BOD) samt totalhalten av organiskt kol (TOC) är allt för höga. Nämnden anser att ett sådant vatten som halterna beskriver lämpar sig bäst att överleda till Öresundsverket, som har möjlighet att reducera dessa ämnen, och inte för direktavledning till Öresund.

Bolaget vidhåller att kommande begränsningsvärden för lakvatten ska fastställas efter inblandning av vatten från Rökille. Bolaget menar att den sista dammen (utloppsgrassängen) för sedimentation, där lakvattnen blandas, redan idag utgör ett viktigt reningssteg för metaller. Framöver kommer dammen även förses med ett "grönt steg" vilket sannolikt innebär ytterligare rening. Miljönämnden kan förstå att bolaget vill tillgodoräkna sig rening från dammen både för lakvatten från Filborna och Rökille. Det innebär också i så fall att Rökille, indirekt, ges samma begränsningsvärden som Filborna. Nämnden kan även instämma i värdet av att Rökilles vatten ges en utökad rening även om detta lakvatten inte har samma karaktär som Filbornas. Totalt sett borde Rökilles vatten uppnå en bättre reningsgrad jämfört med om vattnet leds förbi dammen men omfattningen är inte klarlagd och det "gröna steget" är inte på plats.

Inriktningen under prövotiden har varit att uppnå de målsättningsvärden som anges i deldomen i målet och som ursprungligen framförts av länsstyrelsen. Dessa värden utgår i från Filbornas vatten vilket innebär, om nu även Rökilles vatten ska medräknas, att förutsättningarna ändras. Det kan därmed finnas en risk för att de sedan tidigare givna värdena blir missvisande. Rökilles vatten ger till största delen en utspädande effekt av Filbornas vilket då felaktigt kan uppfattas som en reningseffekt. Trots detta anser miljönämnden att det kan finnas skäl till att de båda vattnen blandas och att kommande begränsningsvärden ska gälla det samlade vattnet. Nämnden menar dock att bolaget måste visa att utloppsgrassängen verkligen ger en samlad och reell förbättrad reningseffekt över tid för de båda lakvattnen.

Mark- och miljödomstolen

Miljönämnden kan således acceptera att bolaget, under den yrkade förlängda provotiden blandar Rökilles och Filbornas vatten och därefter kontrollerar föroreningsinnehållet. Bolaget måste dock efter provotidens slut redovisa vilken reningseffekt bassängen har på respektive förorening. Detta innebär att bolaget behöver kontrollera både Filbornas respektive Rökilles vatten innan sammanblandning. Det är alltså viktigt att bolaget kan redovisa uppnådd reningseffekt och att det går att sätta reduktionen i relation till respektive lakvatten och mot den utspädningseffekt som kan förekomma. Därefter bedömer nämnden det som möjligt att slutgiltigt avgöra frågan om det är lämpligt att begränsningsvärdena ska gälla det blandade vattnet eller inte.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB (NSVA) anför följande.

Öresundsverket är en miljöfarlig verksamhet med egna villkor att förhålla sig till. I Öresundsverkets nuvarande tillstånd finns ett villkor som särskilt behandlar ansvaret att säkerställa att anläggningen inte tillförs vatten av sådan beskaffenhet att anläggningens funktion nedsätts. Om vatten från NSR Filborna avleds till Öresundsverket och problemen med reningsanläggningen på Filborna beror på något olämpligt ämne, till exempel något hämmande eller giftigt, riskerar det att sätta ned — eller helt slå ut — funktionen i det kommunala reningsverket och orsaka negativ miljöpåverkan i recipienten Öresund.

Utöver risken för störningar i reningsprocessen vid avledning av vatten från Filbornadeponin har NSVA tidigare framfört att slamkvaliteten påverkas negativt av avledning av lakvatten, bland annat genom tillskott av metaller.

Slamproduktionen vid Öresundsverket är REVAQ-certifierad och slammet används som gödsel inom jordbruket. Om avledning av lakvatten sker kommer slammet inte vara REVAQ-godkänt och får inte spridas på åkermark. Detta innebär ökade kostnader för slamomhändertagandet och att näringsämnen inte återförs till åkermark.

Mark- och miljödomstolen

NSVA kan endast acceptera avledning till Öresundsverket i undantagsfall, villkorsändring för avledning hanteras i mål M 5544-17.

NSVA tillstyrker att provotiden förlängs enligt yrkande 2 och att det provisoriska villkoret P4 ska gälla under den förlängda provotiden, eftersom detta är en viktig förutsättning för att fortsatt avledning till Öresundsverket ska kunna godkännas.

NSR anför i bemötande följande.

Yrkandet avser endast en temporär ändring av P2 i avvaktan på mark- och miljödomstolens avgörande i anledning av bolagets provotidsredovisning. Ändringen motiveras av att bolaget, till följd av de extraordinära omständigheter som beskrivits i hemställan av den 3 april 2018, bedömer att det saknar faktisk möjlighet att efterkomma villkoret under innevarande år. NSR bedömer att denna oförmåga gäller oavsett om vatten, efter ändring av villkor 32, skulle få avledas till Öresundsverket under återstoden av året.

NSR har inför ingivandet av hemställan låtit utföra omfattande beräkningar av påverkan på recipienten och vattenförekomsten Helsingborgsområdet vid de utsläppshalter som nu yrkas övergångsvis. Resultaten visar att påverkan endast kan noteras inom del av Västhamnen. Därefter är spädningen så pass omfattande att någon påverkan inte kan noteras. Utredningarna visar således att det inte föreligger något miljömässigt behov av att villkora ändringen av P2 på det sätt som nämnden anser.

Anledningen till att NSR önskar en temporär ändring av P2 är, som utvecklats ovan och i bolagets hemställan av den 3 april 2018, att det saknar faktisk möjlighet att innehålla villkoret. Det bedöms gälla även om vattnet under resterande del av året kan avledas till Öresundsverket.

NSR:s vattenreningsanläggning är tekniskt avancerad, men behöver ytterligare tid för intrimning och stabilisering av reningsprocesserna såvitt avser nu aktuella

Mark- och miljödomstolen

parametrar för näringsämnen. Därför har förlängd provotid föreslagits i den pågående provotidsutredningen. Bolaget tillämpar bästa möjliga teknik och reningsanläggningens utformning har godkänts av mark- och miljödomstolen genom deldomen den 3 februari 2014.

Frågan om utspädning har betydelse vid bedömningen av såväl påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten som det miljömässiga behovet och rimligheten av strängare reningskrav. Av utförda utredningar framgår att det inte uppkommer någon oacceptabel påverkan på vare sig recipienten eller miljökvalitetsnormerna för vatten med de av bolaget föreslagna halterna.

Bolaget har i mål nr M 1826-13 föreslagit utsläppsvillkor för vatten från Rökille före avledning till utloppsmagasinet på NSR Återvinningsanläggning Helsingborg. Då vattnen avses avledas i samma ledning till Öresund sker sammanblandning. NSR anser att frågan lämpligen bör behandlas inom ramen för den fortsatta prövningen av provotidsredovisningen och inte inom ramen för förevarande delprövning av den tillfälliga ändringen av P2.

Som framgår av utredningarna motiveras samtliga villkor utifrån det miljömässiga behovet av skydd för recipienten samt rimligheten av att kräva ytterligare skyddsåtgärder (2 kap. 3 § och 7 § första stycket miljöbalken). Hänsyn har även tagits till reningsanläggningens tekniska kapacitet. Vidare har förslagen till villkor såvitt avser de av länsstyrelsen nämnda metallerna motiverats utifrån det regelverk som gäller för kemisk status. Som konstateras i utredningarna saknas det såväl miljönytta som rimlighet att uppsätta strängare krav än de som följer av bolagets förslag till villkor. Som också framgår av utredningarna bör inte heller strängare krav vara motiverade utifrån det regelverk som gäller för kemisk status.

Länsstyrelsens påstående om att det av deldomen den 3 februari 2014 skulle följa att de begränsningsvärden som länsstyrelsen då yrkade "skulle uppnås" stämmer inte med utredningsvillkorets lydelse. Rätteligen framgår av U1 att bolaget skulle

Mark- och miljödomstolen

"utreda möjligheterna att trimma in processerna med målet att nå ett reningsresultat motsvarande de begränsningsvärden som länsstyrelsen yrkat." I sammanhanget önskar NSR framhålla att bolaget också —som framgår av provotidsredovisningen av den 22 december 2017 — föreslår fortsatt provotid för näringsämnen, i syfte att söka nå de av länsstyrelsen yrkade halterna. Under den föreslagna fortsatta provotiden avser NSR fortsätta intrimningen av anläggningen. Det arbetet innefattar ett brett spektrum av åtgärder för att minska belastningen på recipienten, t.ex. genom utredning av effekterna av införande av ytterligare poleringssteg.

Utredningen visar att det område där näringsämnena väntas överskrida de miljökvalitetsnormer som gäller för vattenförekomsten Helsingborgsområdet (WA39114588/SE562290-124131) som helhet kommer att vara begränsat till endast en mindre del av Västhamnen (att det är påverkan på vattenförekomsten som helhet som ska bedömas framgår t.ex. av Mark- och miljööverdomstolens dom den 30 oktober 2015 i mål nr M 9616-14, s. 26x). Västhamnen utgör i sin tur en mycket liten del av vattenförekomsten Helsingborgsområdet. Utförda och i målet redovisade utredningar visar därmed redan att påverkan med av NSR föreslagna villkor blir acceptabel även med hänsyn tagen till de krav som följer av miljökvalitetsnormerna för vatten.

Slutligen kan det nämnas att BOD₇ saknar fastställd miljökvalitetsnorm varför jämförelsen inte kunnat göras för denna parameter.

NSR vidhåller mot bakgrund av redan utförd provotidsredovisning (bilaga 2 till provotidsredovisningen den 22 december 2017) att det är visat att det saknas såväl miljömässigt behov, med hänsyn till recipienten, som, med tanke på bl.a. kostnaderna, rimlighet att fordra anläggande av våtmarker (2 kap. 3 § och 7 § första stycket miljöbalken). Däremot pågår kontinuerlig intrimning av reningsanläggningen. Intrimningen innefattar ett flertal åtgärder. Intrimningen föreslås fortgå under den fortsatta provotiden enligt U1.

Mark- och miljödomstolen

Avgörande för bestämmandet av vad som utgör bästa möjliga teknik är inte de värden som länsstyrelsen har yrkat i tidigare provotidsredovisning, vars syfte var att utgöra grund för fortsatt utredning av förutsättningarna för kompletterande rening med den tekniska lösning som prövades och godkändes vid provotidsredovisningen 2013/2014. Som framgår av i provotidsredovisningen ingiven våtmarksutredning är tekniken inte lämplig med hänsyn till det miljömässiga behovet, förutsättningarna vid NSR Återvinningsanläggning Helsingborg och kostnaderna. Andra kompletterande reningstekniker föreslås därför istället utredas inom ramen för en förlängd provotid enligt U1.

Våtmarkens area har bedömts behöva vara 13 ha för att nå den av länsstyrelsens önskade reningseffekten. Våtmarken har antagits bestå av till hälften 1 m djupa områden och till hälften 2,5 m djupa, bevuxna områden med fyllnadsmaterial för växtetablering. Eftersom det saknas ledigt utrymme inom verksamhetsområdet är det inte känt var en 13 ha stor våtmark kan tänkas placeras. Därför är platsens exakta förutsättningar, marknivåer, markens genomsläpplighet etc. inte heller kända. Detta medför att en detaljerad projektering med bedömning av behov av schakt och fyll (dvs omflyttning av jordmassor) inte har kunnat göras, men då plats saknas inom verksamhetsområdet har antagandet gjorts att hela våtmarkens volym ($13 \text{ ha} * 1,75 \text{ m} = 227\,500 \text{ m}^3$) medför behov av omflyttning inom området för den planerade våtmarken. Vidare har antagits att tätduk kommer att krävas i hela våtmarksområdet eftersom marken inte kan antas ha erforderlig täthet.

Kvadratmeterkostnaden för schakt, fyll, tätduk, skyddsgeotextil och fyllnadsmassor (gäller djupa delar) har beräknats till ca 200 kr för grunda delar och ca 600 kr för djupa delar. Till det kommer brunnar och pumpar, projektering och för en entreprenad av denna omfattning sedvanliga oförutsedda kostnader. En sådan kvadratmeterkostnad är inte orimlig med tanke på mängden schakt och mängden fyllnadsmaterial som kommer att gå åt för att skapa förutsättningar för växtetablering samt att gummiduk väntas behövas i hela våtmarksområdet.

Mark- och miljödomstolen

Vid kostnads kalkyler för entreprenadarbeten inräknas normalt sett alltid kostnader för oförutsett och projektering/projektledning med ca 10 - 20 % vardera. Syftet är att möjliggöra en bättre uppskattning av den verkliga kostnaden som beställaren kommer att ha för entreprenaden. I detta fall har medelvärdet 15 % använts för var och en av dessa kostnadsposter. Oförutsett har beräknats på kostnader för material och entreprenadarbeten och lagts till totalsumman varefter kostnaden för projektledning/projektering har beräknats. Det är därför summorna skiljer sig åt. Båda har dock beräknats med en schablon på medelvärdet 15 %.

Av provotidsredovisningen enligt U3 framgår att det i dagsläget inte finns någon lämplig metod för rening av PFAS. Anledningen till att NSR inte redovisat delströmmar i provotidsredovisningen är att sådant krav inte följer av U3. NSR har dock 2015 utfört en utredning av det slag som länsstyrelsen nu efterfrågat. Av utredningen framgår att det sannolikt är svårt att genomföra insatser på specifika flöden som kan medföra en betydande påverkan på föreningarna i vattnet. NSR anser mot bakgrund av utförda provotidsutredningar avseende PFAS och förutsättningarna för våtmarksteknik att det saknas skäl att förlänga provotiden med ytterligare ett år på det sätt miljönämnden föreslår.

Det kan konstateras att överledning av vatten till Öresundsverket inte enbart medför positiva miljöeffekter eftersom det kan leda till en försämring av slamkvaliteten. NSR:s uppfattning är därför att sådan avledning i möjligaste mån bör undvikas, men, såsom NSVA också anfört, att möjlighet bör finnas (bolaget har därför ansökt om ändring av villkor 32).

NSR har redan ingående undersökt förutsättningarna för användande av våtmarksteknik och bedömt att detta är alltför kostsamt i förhållande till det miljömässiga behovet och de mycket osäkra behandlingsresultat som kan åstadkommas.

Mark- och miljödomstolen

Intrimningen av KBR-tekniken avser att få till stånd en ännu bättre rening av näringsämnen och organiskt material, men bedöms inte kunna påverka metallavskiljning eller avskiljning av olja.

I KBR:en avskiljs metaller i huvudsak genom att partikulärt bundna metaller sedimenterar, genom att utfällning sker (t.ex. vid luftning) samt genom att metallerna binds till slam och annat organiskt material i reningsanläggningen. Dessa processer väntas inte väsentligen kunna påverkas av den fortsatta intrimningen. Som ovan redovisats anser NSR med stöd i ingivna provotidsutredningar enligt U3 att det saknas miljömässigt behov och rimlighet att uppställa krav på anläggande av våtmarksanläggning.

NSR delar nämndens uppfattning om att metallhalter i utgående lakvatten är ett användbart underlag för att bedöma de föreslagna villkorens lämplighet och har därför redovisat sådana halter. Dessa halter har utgjort grund för de tidigare redovisade villkorsförslagen. Avgörande för NSR:s val av föreslagna villkor har dock varit recipientskyddet och gällande miljökvalitetsnormer för vatten. Villkoret för oljeindex är även baserat på praxis för jämförbara anläggningar då parametern inte regleras av någon miljökvalitetsnorm eller kvalitetsfaktor.

NSR har - bl.a. mot bakgrund av miljönämndens synpunkter reviderat sin talan för att möjliggöra ytterligare utredning beträffande utsläpp av metaller och PFAS.

En sammanblandning av vattnen från Rökille och NSR Återvinningsanläggning Helsingborg ger, tvärtemot vad nämnden anför, upphov till en förhållandevis omfattande reningseffekt. Att separera vattnen skulle medföra större miljöpåverkan och dessutom kräva investeringar i en ny teknisk lösning. Vidare medför sammanblandningen en indirekt villkorsreglering av fler parametrar i vattnet från Rökille. NSR vidhåller därför sin inställning.

Mark- och miljödomstolen

NSR motsätter sig länsstyrelsens yrkande att slutliga villkor meddelas och föreslår istället förlängd provotid, i syfte att nå de av länsstyrelsen tidigare föreslagna målsättningsvärdena. Såvitt avser skälen till önskad förlängning av provotiden hänvisas till vad som ovan anförts.

De värden som länsstyrelsen förefaller ha grundat sin uppfattning på utgör utsläppshalter i en annan punkt (L7) än den för vilken NSR föreslagit villkor (10B).

Vidare avviker inte halterna från vad som är erforderlig säkerhetsmarginal mellan föreslagen halt och vad som faktiskt är möjligt att innehålla (MÖD 2012:10 och MÖD 2012:21). Skälet till att kadmium avviker något mer från de redovisade värdena jämfört med andra parametrar är att de redovisade värdena inte innefattade föroreningsinnehåll från Rökille eftersom utsläppshalterna från de båda anläggningarna före 2017 inte mättes gemensamt. De utsläppsvärden som NSR nu föreslagit i målet innefattar däremot vatten från både Rökille och NSR Återvinningsanläggning Helsingborg. Av den anledningen har föreslaget villkor för kadmium måst ta höjd även för föroreningsinnehållet i vattnet från Rökille, vari kadmium är den mest avvikande parametern jämfört med i vattnet från NSR Återvinningsanläggning Helsingborg.

NSR vidhåller att recipientutredningen visar att föreslagna begränsningsvärden inte medför någon oacceptabel påverkan på vare sig recipienten eller miljökvalitetsnormerna för vatten. Utredningen har tagit hänsyn till förhållandena i recipienten och vattenförekomsten. Bolaget vidhåller även att det står klart att hänsyn till spädning ska tas vid bedömning av påverkan utifrån såväl de allmänna hänsynsreglerna som regelverket om miljökvalitetsnormer för vatten. Emellertid föreslår NSR nu, bl.a. mot bakgrund av länsstyrelsens synpunkter i målet, att provotiden förlängs och att omfattande kompletterande åtgärder för en förbättrad rening vidtas under provotiden.

Mark- och miljödomstolen

NSR kan inte innehålla P2 för innevarande år oavsett hittills vidtagna åtgärder och de åtgärder som kommer att vidtas under andra halvåret 2018. Det huvudsakliga skälet till att villkoret oundvikligen kommer att överskridas är de ovanliga väder- och temperaturförhållandena under slutet av 2017 och början av 2018, vilka medfört att reningen inte fungerat på avsett vis. Vidare har andra tekniska problem uppkommit i reningen.

Vad avser den dom till vilken länsstyrelsen hänvisat delar av konstaterar bolaget att Mark-och miljööverdomstolen uttalar att en provisorisk föreskrift är en reglering som gäller under en provotid, men som inte kan ses som en målbild för vad verksamhetsutövaren, efter vidtagen utredning, ska dimensionera en reningsanläggning för att klara av. Regleringen är inte slutlig, men ska ge ett tillräckligt bra skydd för människors hälsa och miljön under utredningstiden, samtidigt som den inte får vara så sträng att den stör en förutsättningslös utredning. Av NSR:s i målet redovisade utredningar följer att den ändring som bolaget yrkat för P2 under innevarande år uppfyller dessa krav.

Bolaget vidhåller tidigare redovisade kostnader för våtmarken. Som framgår ovan önskar bolaget emellertid under en förlängd provotid fortsatt utreda möjligheterna till kompletterande grön rening, vilken bör ha positiv reningseffekt på både metaller och näringsämnen

NSR föreslår nu, som ovan framgått, att provotiden förlängs även såvitt avser såväl U2 som U3. Under provotiden önskar NSR delta i ett EU-finansierat pilotprojekt vari nya reningstekniker för PFAS testas. En anläggning avses uppföras på NSR Återvinningsanläggning Helsingborg.

För det fall mark- och miljödomstolen skulle finna att provotiden ska avslutas yrkar bolaget att begränsningsvärden bestäms till samma nivåer som vad bolaget yrkat avseende P2.

DOMSKÄL

NSR har yrkat att den provisoriska föreskriften P2 ska ändras för år 2018. Mark- och miljödomstolen konstaterar att den period som yrkandet i den delen tar sikte på numera är passerad. Det är inte möjligt att i efterhand ändra en föreskrift, även om ansökan kom in till domstolen före utgången av 2018. Bolagets yrkande ska därför avvisas.

Enligt 22 kap. 27 § miljöbalken får frågan om villkor skjutas upp till dess erfarenhet har vunnits av verksamhetens inverkan. Den uppskjutna frågan ska avgöras så snart som möjligt.

Tillstånd till verksamheten vid den aktuella återvinningsanläggningen meddelades den 11 januari 2007, varvid frågan om villkor för bl.a. utsläpp av behandlat lak- och dagvatten sattes på provotid, med krav på redovisning den 1 januari 2010. Provotiden har sedan förlängts fyra gånger, senast 2014.

Skyddsåtgärder och begränsningsvärden ska, enligt 2 kap. 3 § miljöbalken, bestämmas med utgångspunkt i bästa möjliga teknik. Med bästa möjliga teknik avses att tekniken ska vara ekonomiskt och tekniskt möjlig för branschen typiskt sett. Den ska vara tillgänglig och inte bara förekomma på experimentstadiet. En prövningsmyndighet kan förelägga en sökande i ett ärende att utreda möjligheterna att använda en viss känd teknik i verksamheten i fråga för att begränsa störningarna i omgivningen. Hänsynsregeln om bästa möjliga teknik ska tillämpas tillsammans med skälighetsregeln i 2 kap. 7 § miljöbalken. Efter avvägningen kan kraven jämföras med vad som ofta kallas krav på bästa tillgängliga teknik (BAT), jfr prop. 1997/98:45 del 1 sid. 216 f.

Mark- och miljödomstolen bedömer att de provotidsredovisningar som ingivits i målet sammantagna ger tillräckligt underlag för att den kvarvarande uppskjutna frågan nu ska kunna avgöras. Vid avgörande har domstolen att beakta att EU-

Mark- och miljödomstolen

kommissionen den 10 augusti 2018 fastställt BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med rådets direktiv 2010/75/EU. Dessa ska i tillämpliga delar följas senast fyra år efter det datum då de offentliggjordes.

Mark- och miljödomstolen har genom deldom den 3 februari 2014 godtagit att förorenat vatten från verksamheten efter rening avleds till Öresund (Västhamnen). Det innebär att domstolen redan vid det tillfället bedömt att det är möjligt att begränsa utsläppen av föroreningar till acceptabla nivåer. Den recipientutredning som nu presenterats i målet ger inte anledning till annan bedömning. Den lokala reningsanläggningen har nu varit i drift flera säsonger. NSR har uppgett att bolaget förväntar sig att bättre resultat kan nås genom fortsatt intrimning. Domstolen anser, att villkor med begränsningsvärden kan fastställas nu utifrån redovisade reningsresultat. Bolaget bör likväl ges tid fram till år 2022 för att slutligen trimma in systemet efter det att ett nytt lagringsmagasin har tagits i drift. Detta motiverar dock inte att prøvotiden förlängs. Villkoren bör istället bestämmas slutligt men med en skärpning i två steg.

Begränsningsvärdena bör utgöra krav på reningsanläggningens funktion. NSR har yrkat på begränsningsvärden uttrycka som halter – inte mängder av föroreningar. Därför måste villkoret gälla före eventuell utspädning i utloppsmagasin. Dessutom sker en inblandning av vatten från Rökilledepoin i samma utloppsmagasin. Det är viktigt att kunna särskilja de båda utsläppen. NSR har tidigare anfört att vattnet från Rökilledepoin inte belastar behandlingen av vatten från Återvinningsanläggningen Helsingborg. Utloppsmagasinet är således inte en del av reningsanläggningen, även om viss ytterligare avskiljning av föroreningar kan ske där. Det finns inte skäl att ändra detta synsätt nu. Villkoret ska därför gälla vid utsläpp till utloppsmagasinet (10A).

Fram till och med år 2021 bör begränsningsvärdena bestämmas till de nivåer som NSR yrkat att gälla efter utloppsmagasinet (10B). Domstolen bedömer, med beaktande av redovisade mätresultat för 2018, att det är möjligt att innehålla dessa

Mark- och miljödomstolen

värden även före utloppsmagasinet för flertalet parametrar. Dock bör värdena för BOD₇, totalkväve och ammoniumkväve bestämmas till högre nivåer. För kadmium kan nivån sättas lägre eftersom tillskottet från Rökilledepoin inte inkluderas vid denna punkt.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det är tekniskt möjligt att utan orimliga merkostnader från och med år 2022 nå ett sådant reningsresultat att de av länsstyrelsen yrkade begränsningsvärdena kan innehållas. Domstolen har då beaktat att det vid behov sannolikt finns möjligt till kompletterande s.k. grön rening. Det bör framhållas att begränsningsvärdena avser årsmedelvärden, vilket medger ett icke oväsentligt utrymme för överskridande under enstaka mättillfällen.

Utredningen har visat att utsläppen av perfluorerade ämnen är förhållandevis låga. De redovisade kostnaderna för en reningsanläggning är orimligt höga sett till miljönyttan. Några krav bör därför inte ställas med utgångspunkt i bästa tillgängliga teknik. Detta hindrar givetvis inte NSR från att delta i framtida pilotprojekt för att testa nya reningstekniker.

Mark- och miljödomstolen bedömer att de nu fastställda begränsningsvärdena ligger inom ramen för fastställda BAT-slutsatser för direkta utsläpp till en vattenrecipient.

NSR har uppgivit att inget vatten avleds till Väla bäck. Detta bör fastställas som villkor.

Mark- och miljödomstolen

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 18 april 2019.

Anders Bengtsson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Tommy Danielsson och Bo Selmer.